

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc în administrație.
Mulțumite publice și Loc de
schisă costă fiecare ză 20 fill.
Manuscripte nu se înapăuză.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Higienă politică.

În viața artistică și științifică personalitatea individului e totul, nu este așa în politică, unde mulțimea hotărăște. Pe când în orice ramură a artelor se de seamă vor căuta să creieze din singure și să-și imprime operelor firea întreagă și caracterul specific, în politică orice fruntaș va trebui să se acomodeze păturilor largi ale mulțimei și să și facă muncă mai ales acesteia. Omul politic este, după medic și preot, cel mai rău dintre diriguitorii societății omenești: fantazia și invenția nu-i ajută nimic, la baza faptelor lui nu stă cunoașterea cea mai amănunțită a trebuințelor condusei.

De bine, se întâmplă adeseori și la noi masele poporului nu sunt tratate cu cea mai bună îngrijire și că, din neputința evidentă de a menține o disciplină severă în atribuțiile noastre sociale, se ivesc contagioase, cari fac adevărate stricăciuni în corpul nostru național. Indiferența față de plină și lipsa desăvârșită de amănunțită și de mândrie națională ne caracterizează de mult și școlile noastre naționale nu-și mai pot face datoria în această privință. Nu arare-ori ni-se dă prilejul să vedem în atitudinile țaranului român un amestec de sfială și de umilire față de alți compatrioți, ca pe vremuri, când duceam în țară jugul apăsării.

Acum aici un caz evident de boală politică, despre care putem spune că trage mai mult

în cumpăna existenței noastre naționale, decât chiar bolile economice, cari ne bântuie. Stările acestea de deprimare, de lipsă de avânt și de conștiință a drepturilor cetățenești chiar, nu sânt o probă de destulă sănătate și vigoare și noi avem o trebuință de îndreptare. Oamenii noștri politici trebuie să se preocupe negreșit de măsurile igienice cuvenite, de mijloace pentru înălțarea moralului păturilor de jos, pentru infiltrarea în popor a unei încrederi absolute în soarta și drepturile sale. Căci îndată ce conștiința aceasta i se va întări și indiferențismul va face loc unui fanatism pentru libera sa existență, poporul va avea o încredințată importanță în rolul politic al conducătorilor.

Dar să nu ne oprim la păturile de jos, cari de altfel, cu toate mizeriile lor, singure au știut să-și păstreze existența lor în cursul veacurilor. Să ne gândim și mai cu dinadinsul la straturile zise culte, unde igieniștii noștri politici vor putea găsi și mai multe simptome de stări maladive.

La dreptul vorbind, primejdia cea mai mare de aici ne amenință. Cu cultura câtă o avem, noi sântem acum într-o stare de tranziție și an de an se sporește clasa de mijloc și, sporindu-se, cresc pretențiunile celor ridicăți. O mulțime de oameni culți și semiculti, pentru cari instituțiile noastre naționale sânt prea puține și capitalurile noastre românești prea disparente pentruca să le asigure existența dorită, mișună acum în toate centrele românești. Printre dâșii e un amestec de caractere și de deprinderi, e

o goană explicabilă după rosturile vieții, dar nu este nici un fir de conducere ideală mai de seamă și nu e nici o tendință spre armonizare a forțelor în serviciul cauzelor mari.

La sutele de învățători, profesori și preoți, cari până de curând alcătuiau modesta clasă conducătoare, s'au adăugat sutele de avocați și de funcționari de bancă și a pornit naturala ciocnire de interese mărunte, cărora de obicei cauzele cele mari le sânt subordonate.

Mă rog, s'au gândit conducătorii noștri că mulțimea asta de oameni cu carte suferă și ea de mai multe neajunsuri periculoase? Mai întâi ea petrece într-o reală exploatare a momentului și a zilei și nu are legătură intimă cu problemele noastre de cultură. În rândul al doilea s'a dovedit, că tocmai printre elementele cu carte se găsește un material politic mai suspect și mai puțin disciplinat, din punctul de vedere al hărniciei și al jertferei de sine.

Transfugii și trădătorii, inimile sterpe și mințile vicale, oamenii blazați și mlădioși sub raportul conștiinței, de aici se recrutează. Și mai ales acum, când și mitropolii, cu cădelnițele păcii, umblă să ametească sufletele cu miros de smirnă patriotică, țărâmul cel mai accesibil aci se arată.

Așa că dacă e vorba de igienă politică, opera trebuie să porniască de sus în jos, ceea-ce este cu atât mai util, cu cât curățindu-se atmosfera de sus, sănătatea se va resimți și în stratul poporului.

Luni seara.

Scrisoare de mulțămintă.

Paradis, ziua proorocului Ilie.

Nepoților,

Voi ați împodobit groapa mea cu un monument frumos, mai frumos de cum aș fi așteptat și de aceea vă trimit mulțăminta mea de sus, în lumea duhurilor neamului, din tovărășia acestor suflete alese, cari și-au dat viața pentru neam.

E greu să răzbați dintr-o depărtare așa de mare, până să ajungi la acea mică stea pierdută în rolul milioanelor de aștri, până la acel punct luminos, căruia voi îi ziceți: »pământ«.

Pământ? Pământ sânt doar toți aștrii firmamentului, pământ sânt zidurile Creatorului, pământ sântem și noi, oamenii chiar, doar suflarea ziditorului de a vă ruga în noi duhul vieții! Și în pământ ne vom întoarce cu toții, în pământul dintru care am fost făcuți — cum zice scriptura.

Veșteți, cu toată firea mea războinică, cu toată dorința mea de a-mi apăra neamul chiar cu pușca capului, îmi amintesc din ce în ce mai mult de graul scripturii, de învățăturile, ce le primisem pe vremuri, între zidurile, prea strălucite pentru mine, ale seminarului din Blaj!

Câte odată, Doamne iartă-mă, dar și aici mi se pare, că prea e mare liniște în jurul meu, că prea sânt tăcuți și îngândurați sfinții din preajmă, și-mi vine așa un dor de a chiui în

gura mare, de a mă lua de piept cu cineva, când cetesc vești slabe din lumea noastră. Și veștile slabe se țin lanț, de o vreme...

Voi nu știți, măi, cum sânt eu când mă cătrănesc?!

În Bălgăram mergeau atunci la crăsmă și spuneam cheinărului să-mi dea vin cu cătran — și să nu fi dat Dumnezeu, să se apropie cineva de mine în seara aceea! Pe-aci crășme nu sânt.

Sfinții așa beau numai nectar și apă minerală și siropuri. Nici Balint, tata moș al vostru dela Roșia, nu mai bea decât borviz gol... Sufiu și eu dintr-o înghițitură un pahar mare cu sirop, apoi mă plimb cu mâinile la spate, înfuriat. Ingerii se feresc atunci din calea mea, că-i li e frică să nu scap vr'o înjurătură și vin apoi popii, vine Săguna și Șuluț și Bunea, să mă liniștească. Eu le zic atunci răstit:

— Lăsați-mă în pace, oameni buni, că numai mă la gura pe dinainte, și pățesc o minune.

Ei nu pricep amarul ce clocotește în mine. Erau o fire mai pașnică, pe semne, ori s'au potolit, s'au cumplit, la trecerea lor din lume.

Eu sânt tot cel vechiu, și când izbesc câte odată cu pumnul în masă, mă mir, cum de nu sună mai tare izbitura... Și vine sfântul Petre și mă bate pe umăr:

— Domnule Axente...

— Ce i?

— Nene Axente...

Acum mă întorc prietenos către Preasfântul și ascult povața lui, de a mă purta mai cuvințos și mai pașnic, în împărăția duhurilor dreptilor.

Este însă un sfânt, mai de seama mea, un prooroc cu barba albă și cu fruntea încrunțată, care mi a plăcut dela întâia privire.

I am zis atunci, fără să fi întrebat pe cineva:

— Să trăești, Iie prooroc!

— Bine ai venit, nene Axente, mi a răspuns el.

Și ne-am legat frați de cruce din clipa aceea, cu toate că el e sfânt de cei mari, ear eu sânt încă așa, suferit numai, pe la poarta rătăculii.

Cu sfântul ăsta mai am noroc, de mă mai răzbun câte odată.

Mă la în carul lui de foc și mă poartă prin vălmășala norilor, de și mie îmi vine frică uneori. Vezi ăsta! un sfânt cum se cade, pagubă, că n'a fost Român... dar firea lui e de moș, curat tata moș dela Roșia, când se pornia cu căruța către Abrud!

Și trecem noi din slavă în slavă, mai pun și eu mâna pe câte un trăsnet și când li dau drumul, îde proorocul, că-mi astup urechile pe urma groasnicului detunet, ce trece tot mai jos, până ce abia se mai aude. Acolo jos, nici nu puteți înțelege, ce va să zică trăsnetul lui Dumnezeu, dar să-l prinzi în mână, să-l învârți odată și pe urmă să-l dai drumul în păștile — asta e ceva dumnezeesc, ceva ce nu se poate spune în cuvinte.

Și așa mă răzbun eu câte odată, de câte ori sânt cătrănit!

Și scrisoarea ce v'o trimit acum, am împământat-o în vârful unui trăsnet și i am dat drumul...

Și vă mulțămesc, nepoților, pentrucă v'ați adus aminte de mine și nu mi ați lăsat groapa pără-

Neapărat, e o muncă uriașă ce cerem noi aici. Să transformi întregi stări sufletești ale unui popor și să vindeci atâtea anomalii înrădăcinate în societatea conducătoare, reclamă inteligențe superioare, energii de fier și strașni e spirite de organizare. Sânt ele și anumite boli parțiale, a căror contagiune poate fi evitată: izolând, de pildă, pe trădători și urmărându-i cu consecvență, le vom înlătura influența disolvantă. Dar când e vorba de un întreg complex de necazuri, se impune o prefacere radicală a spiritului public, o rânduire nouă a forțelor luptătoare și o disciplină absolută. Ne gândim în vis la așa ceva; iar realitatea e treaba viitorului.

O nouă politică polonă în Germania. Din Berlin se anunță că la 20 August n. va avea loc în Posen inaugurarea unui nou palat regal al împăratului Wilhelm. Cu acest prilej Wilhelm va rosti un mare discurs — *prevestind o nouă politică de concilianță față de Poloni.*

Acest discurs a fost redact de sfătătorii responsabili ai împăratului și va conține declarații favorabile pentru Poloni. Acesta e și motivul că la serbarea inaugurării au fost invitați și mai mulți poloni distinși.

«Tratative îngrijitoare». Cu acest titlu sugestiv, un anonim scrie în fruntea revistei sociologice ungurești »Renaissance« un articol, în care se analizează temeinic discursul contelei Tisza asupra împăcării româno-maghiare, relevându-se incoerențele și contradicțiile acestui discurs. Articolul se resumă în pasajul final, în care se spune că »contele Tisza dorește alianța cu naționalitățile, ca la aparență cu ei, în realitate însă împotriva lor, să-și fortifice poziția strategică față cu asaltul miloanelor cari cer votul universal, egal și secret«. Auto. ul mai crede apoi, că chestiunea de naționalitate e o chestiune de natură pur economică și, în consecință, cere reforme economice, căci o politică economică bună și umanitară va da îma

ușor barierele dintre singuraticile naționalități, deslănțuind un proces de noui grupări.

Pentru noi acest articol, publicat la loc de frunte în revista ungurească cea mai liberală și mai modernă, e o nouă dovadă, că până și cei mai evoluți dintre potrivnicii noștri sânt robiți de falșă doctrină a «ideii de stat» și că și mentalitatea lor suferă de defectul organic al celorlalți șovinisti. Ei nu pot adică concepe singura soluție posibilă a chestiunii de naționalitate: acordarea deplină a drepturilor politice. Căci numai deplinătatea drepturilor politice poate garanta evoluția caracterului național al oricărui popor. Legea evoluției naționale e legea primordială a existenței popoarelor și ea constituie un zăgaz nelvins pentru legile evoluției economice, cari numai după validitatea necondiționată a ei vor ajunge să stăpânească viața popoarelor. Sânt atâtea pilde în apus cari adevăresc acest adevăr fundamental și e prea caracteristic pentru mentalitatea ungurească faptul, că orizontul ei se îngustează atât de mult, ori de câte ori e vorba de chestiunea naționalităților din Ungaria.

Clironomul Germaniei în Orient. În Noembrie, prințul moștenitor al Germaniei va face o călătorie de cercetări și studii în Asia orientală. Călătoria plănuită de mai multă vreme va începe cu vizitarea teritoriului Kiao-Ceu; kronprințul se va duce apoi în China și în Japonia, iar la întoarcere se va opri puțin în India.

Plecarea va avea loc după »Berliner Tageblatt«, dintr'un port italian și călătoria se va face probabil pe bordul unui vapor de războiu german. Totuși, au avut loc tratative cu compania Hamburg America pentruca aceasta să echipeze în mod special unul din pakeboturile sale pentru călătoria Kronprințului. Durata totală a călătoriei va fi de patru sau cinci luni. Prințul moștenitor se va înapoia pela sfârșitul lunii Februarie 1911.

Dela călătoria sa în Orient din 1903 în cursul căreia s'a oprit în Egipt, la Atena și la Constantinopol, Kronprințul nu mai părăsise Germania decât pentru o vizită în Anglia, alta în Copenhaga și, în sfârșit, cea din urmă la Sinaia, când cu a 70 a aniversare a regelui Carol.

Călătoria pe care o va face la sfârșitul acestui an are de scop, după organele oficiale, de a l pune în măsură să cunoască organizația unei colonii germane și țărilor din Extremul Orient. Dar e de remarcat că această plimbare, pretinsă de

studii, a Kronprințului în Extremul Orient, dește odată mai mult importanța pe care o Germania relațiilor sale cu țărilor din Asia special cu China și Japonia.

Grija aceasta a Germaniei de a întretine contact strins cu aceste națiuni s'a mai vădit acum zece ani, cu prilejul călătoriei prințului Henric de Prusia, fratele împăratului, în China și Japonia.

Călătoria Kronprințului, în care unii vor să recunoască opera noului secretar de stat, d. Kiderlen-Waechter, e o nouă dovadă de acțiune stăruitoare a Germaniei pentru a-și deslăși influența în Asia.

Prețul unui mandat. Comisia judiciară »Virșet« a ținut, Sâmbătă după masă, ședință extraordinară, ca să ia cu »bucurie« la cunoștință cizia ministrului de justiție că orașul acesta va ferici cu două instituții noi: tribunal și curatură regească. De asemenea se va mări zarma de honvezi pentru a mai putea cuprinde încă două batalioane, — și ministrul agriculturii a trimis și el o hârtie despre două mil de roane pentru nu știu ce corporație patriotică, legătură cu creșterea armăsarilor,

În chipul acesta se ia apa dela moara agitatorilor pargermani, pe lângă succesul asigurării candidaturii guvernamentale L. Karásoni. Iată și practic, fără îndoială, și în spiritul »libertății alegerilor« de acum câteva luni de zile.

Presă ungurească și împăcarea.

Declarațiile hotărâte și românești ale Dr. T. Mihali, publicate în »Reichspost« 9 c., au provocat o ploaie de articole ce se ocupă de noi, în presa ungurească. Începând cu ziua de Marți, când patru ziare din Budapesta au scris, la loc de frunte, despre »corfa« dată contelui St. Tisza, zi de zi au avut de înregistrat fie injurături, fie superficialități cari ne-au privit. Culmea s'a ajuns însă alaltăeri, când au ținut să-și spună cuvântul și câțiva șefi de opoziție, foști miniștri și, poate, viitori conducători ai țării. E vorba de Fr. Kossuth și baronul Bánffy Dezső.

Nimic mai instructiv decât articolele acestea. Ele apără, toate, o cauză nedreaptă.

sită. E prea frumos încă monumentul ce mi-aș ridicat, când mă gândesc, că a lui Iancu și al altora e așa de modest!

Era de ajuns o cruce de piatră, pe care să scrieți cu litere de pară numai *Axente*, ori o cruce de lemn: două sulși puse cruciș...

Eu n'am trebuință de podoaba aceasta deșartă, dar au urmașii mei, cari vor sta cu capul descoperit în fața mormântului — și vor înțelege din monumentul ridicat, că n'am fost hoț și nici tâlhar n'am fost...

Și nepoatei Oetta, să-l spuneți, că o binecuvântez pentru florile ce le-a răsădit pe mormântul lui nenea Axente.

Și rămâneți sănătoși nepoților, și s'auzim de bine, că vă la mama... asta, era să mă la gura pe dimaite!

O să vă mai scrie d.n când în când nenea vostru. ss. † *Axente Sever.*

Un câne.

— Schiță de Maria Ebner-Eschenbach. —

Trad. de Horia P. Petrescu.

Predilecție simțește omul pentru fel de fel de lucruri, iubire însă, adevărata, veșnica iubire — dacă e vorba să o simțească vreodată — o cunoaște numai o singură dată în viață. De pînă la asta se lasă condus cel puțin forestierul Hopp. Câți câni a avut el, pe câți i-a avut dragi, dar să lubească, cu adevărata, cu veșnica iubire, n'a iubit decât numai pe unul — pe Crambambuli. La cumpărat, mai bine zis l-a

schimbat cu altul, în birul »la leu« din Wischau, luându-l dela un ajutor de pădurar; fără de post. Dela prima priorie a fost cuprins Hopp de o simpatie, care avea să țină până la ultima lui răsuflare.

Putea să aibă mult doi ani de zile, la culoarea semăna cu vagabondul, care îl dădea, doar culoarea cănelui era cu vre-o câteva grade mai întunecată. Pe frunte avea un semn, o dungă albă, care se pierdea la stînga și la dreapta în liniiare mici, întocmai ca acele dintr'o rămură de brădet. Ochii li erau mari, negri, atrăluțioși, mîrginiți de cerculețe galbene deschise, limpede și roua, urechile ridicate, lungi, fără de greș. Și la de greș erau toate la cănele asta, dela unghii până la nasul fin de mirosat; statura puternică și sveltă, piedestalul care putea înfrunta orice laudă. Patru colonne, cari ar fi putut să poarte cănel și trupul unui cerb, cu toate că nu erau niște groase, ca picioarele unui iepure. Pe stîntul lui bertus! ființa asta trebuia să-și aibă un arbore genealogic, tot atât de străvechi și de curat ca unul cavalier german al vre unui ord.

Domnul Hopp nu destăinul la început nimic din simpatia ce a prins o pentru câne, ci a lăsat să le aducă un rachiu de cîreșe din Danzig, de care avea birtașul pe atunci și turnă în paharul cafelei fără de post, din greu.

Astfel au fost toate în rînduială într'un ceas. Vânătorul dete douăsprezece sticle din băutura, cu care-l cinstise la încheierea țîrgului — vagabondul dete cănele. Spre cîntea lui fie spus: nu i-a fost ușor să se hotărască. Mîniile li tremurau așa de tare, când a vrut să-l pună în ghia pe după gât, încât se părea, că n'o să mai

sfârșească nici când cu manipulația asta. Hopp așteptă cu răbdare și atinse în tăcere cănele care, pe lângă toată starea mizerabilă, în care se afla, era atât de frumos.

Putea să aibă mult doi ani de zile, la culoarea semăna cu vagabondul, care îl dădea, doar culoarea cănelui era cu vre-o câteva grade mai întunecată. Pe frunte avea un semn, o dungă albă, care se pierdea la stînga și la dreapta în liniiare mici, întocmai ca acele dintr'o rămură de brădet. Ochii li erau mari, negri, atrăluțioși, mîrginiți de cerculețe galbene deschise, limpede și roua, urechile ridicate, lungi, fără de greș. Și la de greș erau toate la cănele asta, dela unghii până la nasul fin de mirosat; statura puternică și sveltă, piedestalul care putea înfrunta orice laudă. Patru colonne, cari ar fi putut să poarte cănel și trupul unui cerb, cu toate că nu erau niște groase, ca picioarele unui iepure. Pe stîntul lui bertus! ființa asta trebuia să-și aibă un arbore genealogic, tot atât de străvechi și de curat ca unul cavalier german al vre unui ord.

Vânătorului îi ridica inima de negoțul încheiat. Se ridică, prinse de frînghie, pe care o înno în sfârșit vagabondul, și îl întrebă pe acesta: »Cum îl cheamă?«

— »Îl cheamă, ca pe băutura, pentru care capeți: Crambambuli.«

— Bine! bine! Crambambuli! Vino odată? Înainte!«

Putea el să tot strige, să fiuieră, să tragă sfoară — cănele nu-l asculta, ci întorcea capul spre acela, pe care-l ținea de stăpîn încă.

a vieții noastre publice: identificarea omilor de unitate politică cu cea de uni- de rasă. Pentru aceea n'o să aflăm la ecerii acestei rătăcirii nici logică, nici că- nici iubire de adevăr. Nimic din ceea caracterizează apărarea marilor idei să- ase. Vedem la unul intoleranță, ener- la celelalt orbecări și rămături în legile Sânt amândoi cavalerii unei »idei na- ale«, a cărei naștere, fiind contra legii, nelegitimă.

ca ironie a sortii, este interesant să ste că aceeași Duminecă imbielsugată, ne-a hărăzit cumineniile lui Bánffy Kossuth, a adus și cuvântul cunoscu- tului luptător slovac Dr. Pavel Mudrony. ce că ar fi cunoscut cuprinsul articolu- lui Bánffy, pare că ar fi începutul unei nemicii, începută fără, a ști încă cu cine o se afle față în față cunoscând doar lu- de idei îngustă și nedreaptă, care are ra tunuri — așa sânt dezvoltate ade- unurile lui Mudrony, adevărurile noastre. de afară de aceasta, »Világ« a făcut unul tre rarissime fapte cari ne dau puțința a vorbi și noi publicului unguresc prin sa sa.

Resumăm, pe cât ne îngăduie spațiul, prinsul articolelor din ziarele de Du- necă.

»Budapest« scrie Fr. Kossuth despre »na- ționale«. După ce ne spală pe o coloană pen- și îndrăznim să vorbim strălnătății și să pri- apărarea Scotus Vlatorilor, se ocupă de ne- starea organizării noastre naționale, accentuată di Dr. T. Mihali. Spune că ideea aceasta in- oarecum tendințe politice speciale, cari im- delecă crearea păcii. »De altfel cu naționalitățile se poate pune pace«, fiindcă nu au cu cine condițiile. Dacă s'ar împăca »agitatorii« az, ar răsări alții în locul lor. Numai cucerind etel nemagharilor s'ar putea ajunge la dra- te reciprocă, la pace. Lucrul acesta să l facă de la cărma țării, — cu atât mai vărtos că el reprezentanții unul sistem vinovat de o pă- oasă întrelăsare, sub raportul acesta. Greută- sânt mari: în jurul nostru sânt state națio-

și strigă acesta: Marș! și când își întovă- porunca cu o lovitură de picior, și se in- tot mereu să se spropie de stăpânul său. după o luptă aprigă i a reușit dlui Hopp se instăpânească pe căne. A trebuit să-l lege și de picioare și să-l pună într'un sac, umeri și să-l ducă astfel până la casa pădu- lui, cale de câteva ceasuri de mers.

Au fost de lipsă două luni încheiate, până ce Crambambuli, după ce l-au bătut mai după ce l-au legat, când a vrut să fugă, o sgară cu țapuse, că al cui este acum. Mai apoi după ce învățat să se supună în toată căne, ce mal căne s'a făcut din el! Nu e în care limba să povestească, și nici cuvântul de nu poate să explice perfecțiunea la care a nu numai în deprinderea misiunii sale, ci în viața de toate zilele, ca servitor conștien- camarad bun și ca prieten credincios și pă- li lipsește numai glasul, zici d spre alți și inteligenți — lui Crambambuli nu-l lipsea și asta; cel puțin stăpânul său obicinuisă să bească timp îndelungat cu el. Nevasta fores- ului era geloasă în toată forma pe »Buli«, și il numea ea desprețuitor. Câte odată mustra ar pe bărbatul său.

impletea fără să zică o vorbă zilulica întreagă, asuri nenumărate, dacă nu deretica prin odăi, și nu spăla ori fierbea. Seara, după mâncare și începea să impletească din nou, ar fi vrut cuuros să mai povestească și ea câteceea. Știe Hopp s'o povestiască numai cu Buli câte- ea și cu mine nimic? Te înveți să uiți de atâtea cu animalele vorba cu oamenii.

nale libere, cari atrag naționalitățile, apoi agitația presei noastre și, în sfârșit, credința că pe noi ne sprijinește Curtea, Casa domnițoare. Decl, cucerirea naționalităților, iar nu a ațățătorilor na- ționaliști!

»Pesti Nopló« dă articolul prim din »Guvernul și naționalitățile«, de baronul D. Bánffy (al doilea în numărul de azi). Zdrăb'torul de odinioară al naționalităților scrie că »tratațiile urmate cu na- ționalitățile, și în primul rând cu Români, sânt primejdioase și anticonstituționale, ba ele — fiind cazuri de precedentă — pot avea urmări fatale pentru clădirea statului național unguresc unitar«. Guvernul actual vrea să și sporească numai nu- mărul aderenților prin acțiunea aceasta în timpul vacanțelor parlamentare, dar face rău, fiindcă s'lr- bește »ideea națională«. Urmează o lungă diserta- ție despre § XLIV din 1868, din care baronul Bánffy se căznește să tragă încă odată cunoscu- tele concluzii ungurești, că numai indivizii ar avea drepturi în țara aceasta, nu popoarele, și că nefiind recunoscute neamurile (népcsoportok), este recunoscută limba lor (nyelocsopotok). Pă- răs'nd punctul acesta de vedere, înseamnă aproape să tăgăduiești »ideea«. Acțiunea de până acum a guvernului a întunecat-o bineșor, și, decl, trebuie să se întoarcă dela terenul lunecos al politicii de concesi. Aspirațiile naționaliste trebuie satisfăcute prin instituții cari asigură în sânul națiunii uni- tare și indivizibile, crearea unor relații politice, so- ciale și economice multimitoare.

Se vede că importanța acestor articole o con- stitue iscălitura, nu cuprinsul. Pentru noi numai tonul, ceva mai puțin trivial decât cugetarea, este nou. Pentru a cea, ca să fim complecși, dăm în două-trei propoziții și celelalte articole des- pre noi.

»Budapesti Hirlap« se bucură de articolul dlui E. Brote din »Telegraful român«, și după ce constată că unitatea culturală a Românilor este numai un stadiu de pregătire pentru uni- tatea politică de mai târziu, traduce (nu pu- tem controla fidelitatea) o parte din arti- colul »România viitoare« din »Revista Democra- ției române« din București. E vorba, în el, des- pre »unirea într'un singur stat independent a

Forestierul își mărturisea, că e ceva adevăr într'asta, dar nu-și știa ajuta cu nimic. Despre ce să fi și vorbit cu băbuș a lui? N'au avut nici când copii împreună, vacă n'aveau voie să țină, iar într'aripatele domesticate nu l interesează pe un vânător, dacă sânt vii, iar moarte numai pu- țintel. Pentru cultura pădurilor și pentru poveș- tile de vânătoare pe de altă parte n'avea neva- stă-sa nici un interes. Hopp a găsit la urma- urmelor mijloc, să iasă din încurcătura asta, în loc să vorbească cu Crambambuli, vorbea despre Crambambuli, despre triumfurile, pe cari le are pretutindenii cu el, despre invidia altora, că-l are, despre sumele ridicol de mari, cari i-se imbiuau pentru cine și cari le respingea disprețuitor.

Dol ani a ținut asta, când apăru într'o zi gro- fița, nevasta stăpânului, în casa vânătorului. A știut el pe dată ce are să însemneze vizita asta și când a început stăpâna cea bună și frumoasă: »Măne, d'agul meu Hopp, e ziua bărbatului meu...«, urmă el liniștit și surâzând: »Și ar vrea Măria Ta să-l dea Domnulul conte ceva de cinste și e si- gură, că nu-i poate face mai multă bucurie, decât cu Crambambuli.« — »Așa-i, așa-i, dragă Hopp...« Stăpâna se roși de bucurie văzând că i lucră Hopp cu atâtea bunăvoință în mână, aminti in- dată de recunoștința ei și l rugă, să-l spună nu mai prețul care va trebui să-l dea pentru căne. Vulpoiul bătrân de vânător chihotl, se făcu apoi foarte supus și leși mai apoi cu declarația: »Mă- ria ta! Dacă rămâne cănele ăsta la curte; dacă nu și mușcă frânghia, dacă nu se smulge din orice lanț, ori dacă nu poate să rupă orice lanț, dacă nu se sugrumă, încercând să scape, atunci primește-l Măria Ta, de geaba — că atunci nu mai are pentru mine, nici un preț«.

tuturor țărilor dintre Tisa, Dunăre, Nistru și Car- pați, care ar fi avea 318.000 de km. □ și 18 milioane de locuitori.

»Egyetértés«, Invinuește politica ungurescă de până azi că este o politică de bacșișe și se de- clară contra împăcării, fiindcă naționalitățile și Ungurii duc un războiu pe viață și pe moarte. Care va fi mai tare, acela va stăpâni țara.

Impăcarea româno-maghiară.

— Un glas din Bucovina. —

În timpul din urmă se petrec în Ungaria lu- cruri de însemnătate vitală pentru Români de sub coroana Sf. Ștefan. Decând și-a ținut în camera deputaților din Pesta Ștefan Tisza, ministru în ca- binetul Khuen-Hédervá'y, falmosul discurs despre chestiunea naționalităților, atât presa din Ungaria, cea maghiară și cea română, cât și cea din Viena, București și din alte părți, ne aduce știri peste știri despre împăcarea maghiaro-română.

Contele Tisza, ca un bun patriot — maghar, n'a cerut naționalităților, și Indesebi Românilor, nici mai mult nici mai puțin, decât să renunțe mai întâi la organizația lor pe bază națională, să între în unul din partidele maghiare și apoi gu- vernul maghiar — asigură Tisza — va binevol să între în negocierii cu Români pentru a stabili și pentru valachi un modus vivendi în marginile statului maghiar unitar. Cum va fi acest modus vivendi, cari sânt condițiunile împăcării, de acea- sta n'a amintit Tisza nimic și nici șeful său Khuen-Hédervá'y, care a ținut să revie și el asu- pra acestei chestiuni într'un discurs în cameră. Urmarea invitării, lansate cu atâtea ifos de contele Tisza ar însemna pentru Români încetarea exis- tenței lor ca națiune și încetarea pe încetul în apele maghiare. Deputații naționaliști însă, — puțini la număr din mila vestilului Ieszenszky, pe timpul său procuror în procesul memorandumului din 1892, de astădată conducător al terorizărilor la alegeri — dar cu atât mai conștienți de înalta lor misiune și răspunderea grea față de națiune și pătrunși de demnitatea lor națională, l-au dat naivului Tisza răspunsul cuvenit: Și deputații naționaliști ca și

Au făcut proba. N'a ajuns tocmai să se zu- grume, pentru că stăpânul cel nou și a pierdut pofta de cănele nărăvaș mai înainte de a fi ajuns la așa ceva. Au încercat înzădar, la început, prin dragoste, mai apoi prin asprime.

Mușca pe fiecare, care se apropia de el, nu voia să mănânce și s'a jgărit ca vai de el — multă carne nici nu poate prinde un căne de vânător. După câteva săptămâni i se vesti lui Hopp, să vină să și ia dihania. Când s'a dus Hopp într'un suflet și l a căutat pe căne în u- ghierul lui de chihotl, a fost o revedere de bu- curie fără de margini. Crambambuli a început să schelăiască ca un nebul, sări pe stăpânul său, își răzîmă lăbele de dinainte de pieptul lui și linse lacrimile de bucurie, care curgeau pe obrazii bătrânului.

(Va urma).

Nota. Maria de Ebner Eschenbach este una din cele mai de seamă scriitoare germane în viață. Nă- cută contesă Dubsky, pe o moșie din Moravia, în 1830, ajungînd în atingere cu populația de-acolo, mai târziu în cercurile cele mai înalte ale aristocrației au- striace, ca nevasta baronului Feldmarschal-leutnant Ebner de Eschenbach, a scris foarte mult. Descrie cu o deosebită dragoste tipuri dela țară, cu o notă in- timă, care cade bine în timpurile noastre, hipermo- derne. Societatea înaltă încă o vede cu toate defec- tele și meritele ei. Un realism sănătos, condus de o mină viguroasă, ai putea zice, bărbătească. Schița de față e din volumul, cu care și-a stabilit renumele — »Povești dela sate și din castel«.

Traducătorul.

fiecare român de bine doresc împăcarea cu națiunea maghiară, o împăcare sinceră, însă bazată pe egala îndreptățire a celor două națiuni.

Numai aceasta nu o doriu puternicii zilei și văzând că gestul cel mare al lui Tisza nu prinde și că cu deputații români — elementele agitatorice și rebele — nu se poate face nimic, ei au început-o pe altă strună. Știri răzlețite despre tratative între bărbați influenți ai Românilor cu guvernul maghiar pătrundeau tot mai des în coloanele ziarelor din Ungaria, București, Viena etc. Guvernul maghiar prin noul său vicențiu — episcopul Mangra — înoda țesele împăcării pe după culise. Lumea afla numai din notițele necontrolate de gazetă despre memoriile înaintea guvernului — ale căror cuprins însă se trecea sub tăcere, despre vizite și conferințe și presa avea grijă de a țineă toată chestiunea prin diferite interviu-uri și știri, care din care mai fantastice, în evidență.

Chemăți pentru a-și da părerea lor, au prezentat la groful Kuhn-Héderváry biletele lor de vizită și mitropolitul ortodox Mețianu și fruntașul român Dr. Mihai. Și au fost primiți amândoi de groful, azi atotputernic, au spus părerea lor și au părăsit cabinetul de lucru al primului ministru — iar pe urma lor gazetele au început a comenta... Sigur pare să fie numai atât, că amândoi — fiecare în felul său — nu au aprobat împăcarea după cum o vreau Maghiarii și o primesc Mangra et. cons., care ar avea drept urmare nimicirea Românilor ca națiune autohtonă.

Perfidia maghiară față de naționalitățile și mai ales față de Români e în de ajuns cunoscută. Încercările de împăcare datează încă de pe timpul lui L. Kossuth din 1849: intențiunile lor însă au fost în totdeauna nesincere și condițiunile neacceptabile pentru Români, dacă aceștia nu voiau să renunțe la independența lor ca națiune.

Toate momellele maghiare n'aveau alt scop decât să prindă pe proștii de valah în mrejele lor. Și legea naționalităților din 1868: a fost ea altceva decât una din mrejele cele multe? Și n'a făcut fiecare guvern încercări — măcar formale — de împăcare? În timpul din urmă însă chestiunea naționalităților din Ungaria a ajuns într'un stadiu penibil pentru guvernul maghiar. În lumea cea mare pătrund știri tot mai dese și mai exacte despre terorismul ce se exercită în statul liberal — Ungaria: suprimarea oricărei mișcări culturale sau sociale, samavolnicile față de instituțiunile naționale, persecutarea pătimasă a presei, groaznicile terorizări și nedreptățiri, chiar omoruri la alegeri — despre toate aceste lucruri află acum și lumea în afară de Ungaria, știrile aceste trec și peste granițele austro ungare. Și e cel puțin neplăcut, dacă lumea știe, că astfel de lucruri civilizatoare se întâmplă în mijlocul Europei, într'un stat care se laudă de a fi cel mai liberal de pe continent și căruia îi place să fie asemănat cu Anglia în privința liberalismului. E și dorința Coroanei — după cum se pare — ca să se pună odată capăt nedreptăților ce se comit zilnic pe sama naționalităților.

Și Românii sânt gata de a se împăciui cu Maghiarii. *Conditio sine qua non* a acestei împăcări însă trebuie să fie recunoașterea Românilor ca națiune și garantarea drepturilor lor prin o lege. Orice împăcare însă prin renunțarea la organizația națională ar fi un suicid comis pe

sama corpului național și atunci e de preferat lupta de până acum, fie ea și mai îndârjită!

Condițiunile și procedul împăcării au fost fixate în mod atât de exact și limpede de președintele clubului naționalităților din Ungaria, Dr. Teodor Mhalî într'un interviu, publicat la locul de frunte în ziarul vienez »Reichspost«

»Există numai o soluțiune acceptabilă a acestel chestiuni, și anume condițiunile împăcării trebuie să cuprindă păstrarea individualității naționale și a intereselor culturale și economice ale poporului român precum și garanții legislative pentru ca aceste interese să se poată dezvoltă fără piedici. Pe lângă aceasta propunerile de împăcare trebuie să se facă într'o formă, care să țină cont de demnitatea națională a Românilor, pentru ca conferința rațională, unicul for competent de a decide în chestiunea aceasta să le poată primi ca bază de discuție.«

Aceasta este părerea conducătorilor Românilor din Ungaria și numai o rezolvare în cadrul acestor declarațiuni este acceptabilă și poate aduce Românilor oareșicare garanții.

Își vor călca Maghiarii pe inimă, să consimțescă la o împăcare în astfel de condițiuni? După ținuta lor de până acum cu greu.

»Patria«.

Din România.

Primejdia holerei. D. V. G. Morțun, ministru ad-int rim la interne, a trimis prefectilor următoarea circulară telegrafică:

»Cu adresa No. 27315 din 22 Iunie 1910, direcțiunea generală a serviciului sanitar a atras atențiunea d'lor primari asupra măsurilor de curățenie orașelor, care trebuiau imediat luate pentru a îndepărta primejdia holerei. La aceasta adresă nu s'a dat nici un răspuns și măsurile cari s'au luat au fost cu totul nelindestulătoare.

Prin nelindeplinirea cu stricteță a acelor cerinți administrația județelor și a comunelor își asumă o foarte grea răspundere în cazul când holera ar izbucni și la noi.

De aceea, sânteți învitat ca de urgență să procedați în următorul chip: în cele trei zile cari urmează primirea acestei adrese veți strânge la reședința plășilor, la ceasuri deosebite în cursul zilei, primarii, secretarii comunelor rurale, învățătorii, preoții, perceptorii și jandarmii, proprietarii, arendașii precum și sătenii mai cu dare de mână și mai cu vază din cuprinsul fiecărei plăși. Întovăriți de d. medic primar al județului veți merge, rând pe rând, să puneți pe toți aceștia în deplină cunoștință de măsurile ce se vor lua pentru preîntâmpinarea holerei, făcând un apel călduros și un indemn la sincera și strânsa solidaritate, stăruiind mai cu seamă asupra curățeniei care trebuie să se facă și asupra îndatoririi de a nu se ascunde ivirea boalei și de a declara îndată cel dintâi caz bănuit, de a se supune cu sfințenie la măsurile de izolare ce urmează să se ia imediat, căci numai așa se poate lupta cu succes în potriiva epidemiei.

2. Direcțiunea generală a serviciului sanitar vă va trimite chiar mâine un foarte mare număr de afișe în care să se arate toate măsurile.

Fiecare trebuie să le urmeze pentru a evita molișirea.

Aceste afișe veți avea grijă să le împărțiți de urgență în toate satele ca să ajungă în mâna tuturor știtorilor de carte, dispunând în acelaș timp la afișarea lor în toate localitățile publice de la sate; Dumineca vilfoare veți dispune să se

citească și să se lămurească din amvonul bisericilor, de către preot, învățător sau de către medicul plăsei.

3. Toți sătenii vor fi obligați ca până în cinci zile să-și curețe curțile de gunoae și să spolească din nou casele atât pe dinăuntru cât și pe din afară.

Pentru locuitorii săraci, veți face apel la proprietarii, arendașii și țărani mai bogați din localitate să dea căruțe ca să-și poată curăți și ei curțile.

Intrucât privește varul necesar, veți dispune imediat să se distribuie la cei lipsiți de mijloace și veți înștiința ministerul de suma necesară.

4. În deosebi, în ceea ce privește lătilinele, în tot timpul verii, se vor observa cu stricteță precauțiunile din afișul ce vi se trimite de către direcțiunea serviciului sanitar.

4. De asemenea, în ceea ce privește puțurile declarate neigienice de către medicul local, să se pună îndată în bună stare.

6) La întâiul caz ce se va vesti, în ori care parte a țării veți avea grijă a face să înceteze imediat strămutarea țiganilor nomazi. Ei vor trebui să rămâie acolo unde iau apucat vremea, sub supravegherea autorităților și medicului.

7) O deosebită atențiune veți da inspectării hranei ce se dă muncitorilor la mașinile de treerat și mai ales apei ce li-se aduce de băut; căci prin unele localități în cari isvoarele sânt depărtate de locurile unde se treeră, se aduce apa odată pe zi în butoaie care stau expuse soarelui. Această apă se strică repede și ajunge germene puternic al boalei. Veți dispune curățirea acelor butoaie cu leșie fierbinte cel puțin odată pe săptămână și apoi fierberea în clocote a apei înainte de a fi dată lucrătorilor.

8) Aceleași măsuri le veți lua și față cu aglomerațiunile de muncitori ce se întrebuințează la cultura sfeclelor, a căror scoatere va începe anul acesta la 9 August.

9) Veți supraveghia toate aceste măsuri cu cea mai mare atențiune și veți dispune darea imediată în judecată a contravenienților.

10) Pentru curățirea orașelor luându-se înțelegere cu ministerul de război, vi se pune la dispoziția soldați și furgoanele regimentelor din fiecare oraș pentru a curăți curțile oamenilor săraci.

Tot așa veți urma și pentru curățirea orașelor mai mici din cuprinsul județelor.

11. Veți lua imediat măsuri pentru a se construi în cel mai scurt timp posibil barace în scânduri pentru izolarea bolnavilor în cazul când în localitate nu se află vre o clădire care să poată fi afectată și amenajată în pavilionul de izolare.

12. Ca măsură de combatere direcțiunea sanitară a făcut cunoscutu tuturor medicilor de plăși și agenților sanitari din întreaga țară, să stea gata să plece în locuțiunile unde s'ar ivi epidemia, pentru ca dispunând de un personal mai numeros, să o putem combate și localiza mai cu succes. În acelaș timp, vi se atrage luarea aminte că în toată această procedare, să urmați cu cea mai viguroasă energie, dar în acelaș timp și cu cuminenție și chibzuința necesară ca să nu alarmați lumea. Atrageți atențiunea tuturor, că urmându-se cu strictețe măsurile indicate, se speră foarte mult puțința de a scăpa de flagel și puneți-le înainte pildele cari le avem în trecut că toate locurile unde la izbucnirea holerei s'au luat măsuri serioase dela începutul epidemiei, ea a putut fi învinsă. Așa la Rotterdam, anul trecut, și chiar la noi în țară la Galați, în anul 1893.

Peste trei zile voi începe inspectiunile spre a vedea felul cum ați adus la îndeplinire toate aceste măsuri.

Ministru de Interne adinterim

V. G. Morțun.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Cronică pedagogică.

cu privire la planurile de învățământ oficial.

— Cîteva reflexiuni. —

Pe această chestie, la rubrica »Cronica pedagogică« a »Tribunei«, începând cu Nr. 144 a o serie de articole din pana dlui M. Crăi-
anu, articole în cea mai mare parte bine scrise și documentate.

Pe trecut cu atențiune și rîndul ideilor desfășu-
te de d-sa.

Cît am putut constata părerile emise se
la actualul nostru plan de învățământ în
raport cu cel al uniților și al Sașilor.

Prezentă constatare e bine să se facă deoarece
au fost de credința că observările dlui M.
Crăi-
anu sînt cel mai nou plan elaborat, de ancheta
pedagogică recentă din Arad.

Deuând firul discuției, relev, că dl M. C. ca
a conduce la tractarea ori mai bine desbaterea
a acestui — a semnalat unele vederi vrednice de
pedagog.

Pe toate privințe însă a făcut și exagerări, cari
o umbră bizară asupra prezentului și a tre-
burilor școlii românești.

Învățarea dlui M. C. este, că școala ro-
mânească nu a făcut minuni, dar între împreju-
rate s'a făcut tot ce s'a putut. Dovadă
sînt reuniuni învățătoarești și conferințe atât
cît și la neuniți.

Pe sînt apoi de ignorat nici comisarii didac-
tice de examene. (În special din dieceza Aradu-
lui și conferințele metodologice ținute la finea
anului spre a se arăta scăderile și suprima-
rile.

Pe școală nu e tare prin jertfele materiale mai
sau mai puțin naționale, cari se aduc pen-
tru, ci e tare prin opera de educație sufle-
tă națională, ce o săvârșește — zice dl M. C.

Pe și cel mai puritani idealști sînt, de pă-
rere că cultura unui popor e condiționată și de
materialele corespunzătoare.

Pe ceva, cred — bare-mi în ultima analiză —
zămle și dl M. C. și dacă da, pentru ce o
considerare atât de absolută a celor materiale?

Pe totuși stă afirmația dlui M. C. — de mai
— întreb: ce operă sufletească și națională
săvârșă școlii, care în mare parte primește
de stat?

Pe nu se poate da decât răspuns negativ!

Pe aceasta însemnează, că nivelul educației sufle-
tă și naționale e pendinte, de jertfele mai mari
și mai mici, ce se aduc pentru susținerea școlii
române!

Pe știu prin ce ținuturi se susține dl M. C.,
pe nu corespunde adevărului nici aceea, că școala
românească de azi nu dă elevilor cultură națională;
școala e cu atât mai mare cu cît lucrul îi cva-
dră ca un fapt cu desăvârșire istoric.

Pe sigur pe dl M. C. că școala românească, de, a
săvârșit elevilor săi cunoștințe despre credința,
pe și trecutul poporul român în conformitate,
pe puțin cu planul de învățământ și manualele
pedagogice) scrise spre acest scop, cum sînt istoria
românească, literatura română, istoria patriei și
alții au mers și mai departe, dar de sine
des: aci nu se poate spune.

Că școala românească d'aci înainte nu va prea
putea răspândi cultura națională, cum s'ar conveni,
— cu mare durere — trebuie s'o cred și cu de
vremece guvernul pe viitor nu mai permite în
plan susceperii »istoriei lui Traian« ci altădată,
ce mai ști, ce o fi!?

Despre aceasta, cred, are cunoștință și dl
M. C.

Înțeleg, că dl M. C. a pus teza pe un punct
absolut ideal pentru aceea mai la vale zice, că
elevul are să treacă în mod sumar prin toate
fazele de dezvoltare culturală ale neamului său,
conform principiului cultural istoric preconizat
de pedagogie.

Când se cere confirmarea acestui principiu
față de școala românească — trebuie să facem întâi
o privire retrospectivă în trecutul ei ținînd cont
și de prezent.

Fazele prin cari a trecut poporul român sînt,
nu se poate mai vitrege și maștere.

Până când celelalte popoare din patrie oricum
s'au bucurat de un curs liber în dezvoltarea evo-
lutivă culturală — pe atunci poporul român nu
a trăit între condiții așa priincioase.

Deschizînd istoria culturală a neamului, vom
afli, că înainte de secolul al XVIII nu poate fi
vorba de școli publice organizate, la ce au con-
tribuit diferite împrejurări nefaste și neatârna-
toare de noi...

Abia pe la finea sec. XVIII, când a izbucnit
revoluția franceză toate așezămintele șubrede
și învechite ale Europei — a început a se
livi și la Români zorii redeșteptării naționale.

Primul impuls spre dezvoltare al școlilor
române le-au dat nemuritorii: P. Malor, S. Clain
și G. Șincai.

Nu peste mult d'aci încoace Români pe tere-
nului bisericesc și școlar au suferit mult din cauza
dominației ierarhiei sârbești din care nu ne-a
putut scoate decât puternica energie a marelui
Șaguna.

Deci — în general — învățămîntul mai sis-
tematic, la Români, nu datează de cîteva
decenii.

E deci evident: cît de bine a putut trece ele-
vul — prin fazele de dezvoltare culturală — li-
beră a ale neamului!

Principiul »preconizat« cu greu se poate aplica
întocmai la un popor, care a dat de atâtea lip-
suri și nevoi, ca cel Român, toate stînjîndu-l
în dezvoltarea sa naturală.

Dacă poporul Român și factorii lui nu sînt
vina că el nu a putut răzbi contra vitregităților
timpurilor, — nu putem să le aducem nici
împuțări întemeiate.

Tot de aici provine și aceea că școala românească
neavînd un trecut istoric mai îndelungat, siste-
matic și norocos în existență ei nu au putut
funcționa liber n'a putut stînge multă experiență
spre a trece în detalii și complect prin toate fa-
zele prin cari au trecut școlile altor popoare fa-
vorizate de soartă.

Atîta, ce privesc înviațiunile generale la îndrî-
marea și organizarea școlii române.

Relativ la selecționarea materiei de învățămînt
al M. C. are dreptate când pornește dela ma-
xima: *Nou multa, sed multum*. Drept aceea
școala românească, mai întâi să știe ce, și apoi cît

să propună! Aci cere a se porcede pe baza prin-
cipiului istoric-cultural și nu după vechile clișeuri.
Numai așa crede dl M. C. va eși școala româ-
nească din primejdia ce o amenință.

Și eu sînt de părerea asta deși realizarea ei,
între împrejurările de azi, e foarte dificilă întru
cât, cum am arătat mai sus: școala românească nu
funcționa liber, nejenată de influențe externe, și
așa fel, că pe urma ei să obținem o muncă cul-
turală omnilaterală, dar specifică națională cu
toate manifestările ei.

Drept e și aceea că ceea ce nu vom putea
realiza noi, vor realiza doară urmașii noștri nu-
mai cît iluzii prea mari să nu ne facem! Iluzii
își pot face frații noștri din regalul liber cari
sînt liberi sub toate raporturile...

Țin a accentua aci, că cea mai mare grijă și
preocupare a factorilor noștri oficiali și neoficiali
să le fie iubirea și răspîndirea limbii și slovei
românești!

Spre a obține un plan bine stabilit din toate
punctele de vedere țin se amintesc aci, că »Re-
uniunea înv. români arădani« a luat concluzul,
că pentru viitor toate despărțimintele și expe-
riențele dobîndite să fie cuprinse într'o lucrare.

E de notat, că aceasta cernere are să dureze
cel puțin atîția ani cîte obiecte sînt, deci în
fiecare, au membrii să se ocupe cu un singur
obiect. (Va urma.)

Alegerea de învățător în Herneacova.

— În atențiunea Consistorului *) —

Miercuri în 10 August s'a ținut alegerea de
învățător în comuna Herneacova, sub prezidiul
protopopului din Timișoara, Dr. Tr. Putici, fiind
doi candidați: Petru Trailescu ped. abs. și subs-
crisul.

Ajungînd dl Putici în comună la orele 9 a. m.
a ținut ședință cu comitetul parohial pentru can-
didarea recurenților. În tot timpul acesta se plimba
agitat prin școală și exclama: »Ce drac nu mai
vine!« Adecă îl aștepta pe Trailescu.

După candidare, în loc să procedă la alegeri
a chemat pe fiecare alegător la sine și l-a îndem-
nat să voteze cu favoritul său, Trailescu și nu
cu mine, fiind eu un »bicher și blăstămat«.

Văzînd că nu-l succede, a dispus preotului M.
Barbulescu ca imediat să trimită trăsura la Recaș
după Trailescu, care rămăsese acolo neavînd tră-
sură cu care să vină.

Preotul a trimis Crăsnicul cu trăsura proprie
după Trailescu, — dar nu l-a aflat.

În tot timpul acesta dl Putici era îndispus și,
de teamă că Trailescu n'o să vină nici cum, a
amînat alegerea pe Dumineca viitoare. Ajungînd
însă Trailescu în Hunedoara la orele 3 p. m. —
s'a hotărît a se ținea alegerea.

A trimis apoi pe Crăsnicul prin sat, ca să
adune oamenii despre care era sigur că vor vota
cu Trailescu.

Adunîndu-se de tot 14, zi patrusprezece oa-
meni la școală, l-a trimis pe Trailescu ca să se
prezinte acestora, căci în cursul timpului cît a
fost publicat concursul — nu s'a prezentat.

Pe când credea dl Putici că favoritul său se
va fi prezentat destul alegătorilor, a plecat la
școală, pentru a ținea alegerea.

Toate acestea s'au întîmplat la orele 5 seara.
Precum vedeți: dl Putici n'a putut ținea ale-

*) Pentru cele publicate aici, redacția nu i-a nici
o răspundere.

mai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentruca dela **Székely și Réti**

fabricanți de mobile în **Marosvásárhely**,
cupată **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din:

1 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

pe economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelli separate, în oricare parte a Ardealului.

la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecta și cu deseme. — Să fim atenți la firmă.

gerea dela 9 ore dimineața, de când a ajuns în comună până la 5 ore seara!

Ajungând la școală, unde Trailescu cânta alegătorilor, a zis: »Așa că-i fain! Mai fain decât asta nu căpătați. Și din 160 de alegători, câți sânt în Herneacova, au fost de față și au votat pentru Trailescu 14 și astfel l-a declarat ales!

Acum te întreb dle Putlicu. Cum de l-a fost lertat lul Trailescu să se prezinte alegătorilor în ziua de alegere? și de ce nu s'a prezentat înainte de a expira termenul?

Cu ce drept ai chemat alegătorii și l-ai îndemnat să voteze cu Trailescu? Ți-e lertat aceasta?

Câte sute ai băgat în buzunar dela Trailescu pentru Herneacova?

Câte sute ai luat dela b'etel dascăi Rancu pentru Utvin?

Câte sute ai luat dela învățătorii P. Savil pentru Jadan, în rândul trecut, căruia ai dat banii îndărăpt nereușindu-ți a-l alege?

Și acum iarăși te întreb: Cu ce drept vii să mă numești »bicher și blăstămat» înainte oamenilor?

Eu zic: Bicher și blăstămat este acela care vinde stațiunile învățătoresții pe bani!

Bicher și blăstămat este acela care despoae pe bieții învățători pentru a le da vre un post!

Bicher și blăstămat este acela care calcă în picioare așezămintele noastre școlare!

Acum întreb Ven. Consistor: Cum de permite acestui »fibrău» bisericesc să traficeze cu stațiunile învățătoresții? Cum de-i permite să-și bată joc în modul cel mai »turcesc» de legile noastre bisericesti?

Aproabă Ven. Consistor ceace face acest protopop.

Și acum, dle Protă, intentează mi proces pentru acest articol — și te vol da de gol.

Buzad.

Ion Senca,
învățător.

Cronică rimată*) din Sibiu.

Baccilul împăcării. — Concentrare națională. — »Abuz de premiu».

La Sibiu nu se mai vorbește decît de împăcare. Abia am scăpat de tifos și a dat peste noi boala aceasta nouă care provine — cum a descoperit doctorul Beu — dintr'un baccil numit »baccilul pricopselii».

Toți se îmbulzesc la »masa pusă» și vreau să fie cei dintîi cari să se înfrupte.

Toată lumea rominească se împacă și reia vechile relații prietenești. Inregistrez numai cîteva zvonuri mai senzaționale: »Albina» se împacă cu »Lumina»; »Telegraful Român» s'a împăcat cu »Lupta» și și a revocat procesul de presă ce l-a pornit împotriva ei; Păcățianu s'a împăcat cu Birăuțiu și-i pune la dispoziție scrisorile particulare ce sosesc la adresa »Telegrafului».

Pretutindeni se observă o mare concentrare națională. Seminarul Andreian a acordat anul acesta furnizarea cîrnilor pe seama seminarului — unui Român, refuzînd să înoiască contractul mai scump ce-l avea cu un sas; directorul »Telegrafului» l-a abandonat și el »pre» birtașul neamț Hager și umblă și el la Românul Brote; Bardosy, inspectorul de școală în retragere, a făcut o nouă fundațiune de 9 cor. 20 b. pentru crearea unui fond de »universitate rominească», rezervîndu-și dreptul de-a numi el cei dintîi profesori și altele și altele.

Vă puteți, deci închipui, ce impresie stranie a făcut în atmosfera aceasta de dragoste creștinească știrea că măritul consistor archidiecezan a hotărît să porniască proces împotriva dlui Dr. I. Lupaș, tînărul protopop al Săliștei.

Antecedentele acestui proces sînt următoarele: În sesiunea din primăvara aceasta, »Academia Romînă» din București a votat dlui Dr. I. Lupaș un premiu de 1000 lei pentru lucrarea sa despre marele arhieru Andrei Șaguna.

Cum însă această carte nu e a dlui Lupaș ci e consistorului mitropolitan, fiindcă dl Lupaș a scris-o numai, — dar consistorul a dat-o la tipar, acest mărit consistor a hotărît să porniască proces împotriva dlui Lupaș pentru restituirea premiului de 1000 lei, uzurpat pe nedrept. În acciaș ședință, consistorul a ho-

*) Din respect față cu cititori și spre înlesnirea autorului (care nu e poet) — scrisă în proză.

tărît să conferiască acest premiu redacției »Telegrafului Român», care a descoperit noul principiu al proprietății literare — materiale.

Se va cere și avizul doctorului Regman-Pănaș, care în materie de proprietate literară se bucură de mare autoritate înaintea fețelor noastre bisericesti.

Despre altele — altădată.

Argus.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 15 August n. 1910.

— Oaspeții noștri. Duminică și Luni palatul »Tribuna» a fost vizitat de mai mulți oaspeți români. Duminică ne-au vizitat domnil Dr. C. Popovici, avocat, și Dr. C. Nyeș, medic din Beluș, iar Luni d-nii N. Mazere și Neagoe Popa, profesori din Iași.

Oaspeții noștri lubiți au fost călăuziți de membri redacției noastre și au rămas încântați de instalațiile ziarului »Tribuna».

— Vlaicu a sburat un klm. Din București ni-se scrie: Aviatorul român d. inginer Aurel Vlaicu a sburat Sâmbătă cu aeroplanul său pe o distanță de un klm.

D. Vlaicu și-a început experiențele sale la orele 7 și jumătate dimineața. După trei mici sboruri pe o lungime care a variat între 300 până la 400 metri, elicea sa făcând 400 volți pe minut așa că pe nesimțite, cu o stabilitate perfectă s'a urcat la o înălțime de 15 metri.

După aceia, d. Vlaicu s'a îndreptat drept cătră un câmp cu porumb care se găsea la o distanță de aproape 1400 metri de punctul de plecare. Aeroplanul a planat, cu oarecari oscilațiuni, la o înălțime care a întrecut cu mai mulți metri înălțimea marelui hangar din parcul de aerostație. D. Vlaicu a descins în apropierea câmpului după ce a virat la dreapta și ia stînga și a aterisat în fața șoselea Cotroceni.

Intreaga asistență, printre cari erau și mai mulți ofițeri din regimentele dela Cotroceni, a felicitat pe aviatorul român care cu aeroplanul inventat și construit de el a făcut primul kilometru în aer.

— Escursia studenților bucovineni la Vălenii-de-munte. Din Văleni ni-se scrie: Vineri seara la orele 8, a sosit aci, venind din Ploiești grupul de studenți bucovineni sub conducerea dlui Gh. Tofan, profesor la școala normală din Cernăuți. Dupăcum se știe, studenții fac parte din corul »Lumina» din Bucovina și au întreprins mai multe excursiuni în România dând concerte în localitățile prin care au trecut.

La gară au fost primiți de d. N. Iorga, Virgil Arlon, S. Tomescu, ajutor de primar, de asistenții dela cursurile de vară, de secția L'gel culturale, în frunte cu d. avocat I. Dima și părintele Th. Georgescu și alți cetățeni.

În gară a vorbit d. St. Tomescu urînd bună venire excursioniștilor și a răspuns mulțumind d. Gh. Tofan.

Seara au asistat la cursurile de vară, unde d. Virgil Arlon, în aplauzile mulțimii a vorbit despre sociologie, tratînd despre »Solidaritate».

După aceasta au mers la grădina berăriei Anastasescu, unde s'au executat cîntece și s'au recitat anecdote.

Sâmbătă au vizitat tipografia »Neamul Românesc», casa de citit, și altele, iar seara a dat un concert în grădina Anastasescu.

Tot timpul cât vor sta aci studenții bucovineni vor asista la cursurile de vară, cari se țin de trei ori pe zi.

— Arderea expoziției universale din Bruxelles. Din Capitala Belgiei se telegrafiază că expoziția universală care nu de mult a fost deschisă a căzut pradă unui incendiu. Mai mare parte dintre pavilioane au ars. Focul a izbucnit Duminică seara cătră orele 9, în pavilionul belgian și în scurtă vreme a cuprins și celelalte pavilioane străine. Pagubele se urcă la 20-25 milioane. Cauza incendiului nu s'a putut până acum constata.

Asupra incendiului se comunică următoarele amănunte.

Duminică, cătră orele 9 seara, deodată au izbucnit flacări urlașe din clădirea postelor de lângă poarta principală. În momentul acesta erau în expoziție cel puțin 100.000 de oameni. În grădini publice, pe terasele restaurantelor cântau muzicile. La vederea flăcărilor mîile de oameni au început să fugă cari încolrou, sberînd și pînd cu groză.

N'a trecut un sfert de oră și tot jurul palatului postelor era o mare de flacări, mîrînd panică mulțimii. Focul s'a lățit cu luțlă extraordinară trecînd și la pavilionul italian și englez. Flăcările erau atât de mari și căldura lor atât de degoritoare, încât pomplierii nu se puteau apropia de clădiri, ci au trebuit să se mărginiască la izolarea focului.

O telegramă mai nouă anunță că a ars și palatul comisiei pentru distribuirea premiilor, împreună cu toate documentele, diplomele și medaliile. Dintre pavilioanele Belgiei n'a rămas nici unul neatins. Locul lor îl ocupă acum ruine fumegînde.

Focul a putut fi stins abia Luni, cătră orele dimineața, când s'a constatat că a ars toată expoziția belgiană, o parte a expoziției franceze, o parte a expoziției italiene și aproape întreaga expoziție engleză.

Până acum nu sînt de înregistrat jefite de vlefți. Au fost însă foarte mulți răniți.

Comisia însărcinată cu organizarea expoziției a hotărît să nu închidă expoziția, adică pavilioanele cari n'au fost atinse de foc, și să înceapă numai decît reconstruirea pavilioanelor distruse.

— O groaznică catastrofă de tren. Din Paris se telegrafiază că un internat din Bodeaux a plecat Duminică dimineața cu un tren de plăcere la băile de mare din Royan, unde era fixat și o cursă de cal. În tren erau vre-o sută de domnișoare și pe lângă acestea vre-o mie de persoane cari mergeau la curse. În gara Sauyon trenul s'a isbit de unul de marfă cu o luptă de optzeci de chilometri pe oră. Locomotiva trenului s'a urcat peste vagoanele trenului de marfă și s'a sfărîmat total, de asemenea au fost distruse complet mai multe vagoane ale trenului de plăcere, îndeosebi cele două dintâi în cari erau internistele.

Dintre domnișoare n'a rămas nici una tealară. Cele dintâi raporte spun că sînt patruzeci de morți și ceilalți grav răniți, altele aduc știrea de spre 50 de morți și unasută cincizeci de răniți. Comunicatul oficios intrat la ministerul afacerilor publice însă înregistrează numai douăzeci și cinci de morți. Ministrul Millerand a plecat în fața locului. Acțiunea de salvare înaintează foarte încet, căci în gara Sauyon nu e decît o formăcie, aceasta nu poate satisface cererile la vreme. Din Paris s'au trimis trenuri speciale în ajutorul victimelor. De sub dărîmăturile trenului au fost scoși până acum treizeci și șase de morți. Vina catastrofei o poartă neglijența celor dela căile terate de est.

— Încăerări cu prilejul unei excursii echilor în Viena. S'a vestit cu zile înainte un mare grup de cehi din Praga vor veni în Viena supt pretextul unei excursii, în realitate însă pentru a da un stimulent conștiinței naționale.

a fraților lor din Viena. Aldeusch îl din
auzind de vestea excursiei cehe au plă-
o aprinsă demonstrație împotriva lor.

Poliția a prins de veste planul nemților și a
toate măsurile de precauțiune pentru a ză-
o foarte probabilă încăierare între nemți
cehii. Guvernul însuși, care dorește, din mo-
de sine înțeles, să încunjure un nou con-
cu cehii, a dat ordin poliției să previe un
scandal public. Drept aceea poliția, ieri,
ei a sosit grupul excursioniștilor cehi a
adunarea publică convocată de nemți și a
comit lucrurile așa, ca cehii să se dea jos din
nu la gara Staatsbahnhof, unde erau aș-
leși pentru a fi luați în primire, ci la gara din
pendorferstrasse. Pentru a protesta contra
licul poliției, nemții s'au adunat întăritați
hotelul »Hotel Fuchs«. Poliția prinzând de veste,
pătruns în localitățile hotelului, somând pe de-
onstranți să se împrăștie. S'a încins o straj-
păruală între polițiști și nemți, cari nu vo-
să părăsească localul. Comisarul poliției a
rănit la grumazi cu sticlă cu bere. În cele
urmă însă manifestații au fost nevoiți să
vede forțele polițiale și să fugă care încotrou.
fost arestați 19 manifestații.

Cehii, eșind din gară, s'au respirat cu toți pela
cele lor și nu s'au arătat în grupuri niciări
să întregă.

— Un învățător uitat de sine. »Drapeul«
preste următoarele amănunte noi cu privire la
zmi înregistrat și de noi în unul dintre nume-
re trecute:

Fluțul lui N. N. Crețu, ziler, a fost un slă-
elev al școlii noastre confesionale din
abric. Dar mila și pomana, adânci virtuți na-
onale ale Bănățenilor, în întreaga vreme la
rănit cu cărți, vestimente ș. a. Asemenea sprij-
fiind și la cele 2—3 clase în școala comu-
ă. Apoi propiit de un binevoitor și răzimat
e alt milos bărbat, cum? cum nu? i se obicei
săna la preparandie, vîrit fiind la pânea Alum-
nului din Arad. Sporul și acolo fiind supt nulă
u mîntuit cursuri și examene, numai pentru
serviciul prestat ca lacheu în curtea episco-
pului.

Privit printre degete și ocrotit supt promile,
ales de învățător în Tîrniteaz, protopopiatul
nișorii. Vre-o 8—9 ani l'a hrănit poporul ro-
mân, făcându-i rost de cvincinale și asigurân-
al viața întreagă cu cinstea de învățător, sfat-
e și propovăduitor de carte, religie și dragoste
la neam.

Duminea trecută acest »ptic girite« ticălo-
este a sfruntat »pânea românească« cununân-
use în biserică sârbească cu fiica unei cismă-
te. La acest act invitațiile erau tipărite la bise-
re românească gr. or. pentru a seduce pe fo-
să săi colegi, prieteni și cunoscuți! Și-a avut
să respătirea nimerită, prin o ceată de șegărlți,
ari au întimpinat nou cununații strigând din
reputeri: »abzug, trădători, abzug«. Când un gor-
e își schimbă numele, consătenii îi zic: al lui
și fie!...

— Încăierare sângeroasă. Din Rochefort
Franța) se telegrafiază: August. Contra unei
amținele, care se afla de post în apropierea de-
pozitului de munițiuni al artileriei s'au tras mai
mule focuri de revolver. Santinela a răspuns și
anci se întinse o adevărată luptă de foc. În
le din urmă santinela a trebuit să se retragă.
de post auzind detunăturile, a alergat în
nilor. Apropiindu-se post, văzu la oarecare de-
stare, pe câmp un necunoscut, care alerga în-
oace și încolo. Crezând că are de-a face cu
mul din agresori, șeful de post trase asupra
c, culcându-l la pământ. În urmă, făcându-se
rocetări, santinela ce urma să fie schimbată, n'a
putut fi găsită niciări. A doua zi, abia, corpul
delatului fu găsit în câmp, cu pieptul străbătut
de un glonte. S'a stabilit că nefericita santinela
fost ucisă de chiar șeful de post.

— O victimă a superstiției. Din Madrid se
anunță: în localitatea Gogor s'a comis un asa-
sinat oribil. Un arendaș bogat, care era bolnav
a chemat pe un vrăjitor și l'a întrebat ce trebuie
să facă spre a se vindeca. Acesta l'a spus că
numai atunci se va putea vindeca dacă va bea
sângele unui copil nevinovat. Arendașul a con-
smit la aceasta, obligându-se a plăti vrăjitorului
250 peseta.

Vrăjitorul a surprins pe un copil de 7 ani pe
când făcea baie, l'a legat în sac și s'a dus cu el
la arendaș. Acolo l'a înfipt un pumnal în inimă,
iar arendașul a băut sângele cald ce curgea din
rană. Nefericitul copil se sbătea încă pe când
vrăjitorul îi tăia fâșii de piele din corp spre a
face comprese arendașului. Cadavrul oribil mu-
lat al copilului a fost apoi aruncat într'o pră-
pație.

Arendașul a fost arestat, Vrăjitorul a reușit să
fugă.

Acest oribil asasinat a stîrnit o senzație enormă
în toată Spania.

Holera în Rusia. În Peterburg holera con-
tinuă să facă ravagii în regiunile miniere.

Lucrătorii, de groaza epidemiei, nici nu mai
vor să coboare în galerii; cele mai multe din
mine sînt cu desăvîrșire părăsitate.

În fundul unora din mine sau găsit un mare
număr de cadavre.

Din Odessa vin știri și mai îngrozitoare. În
fiecare zi se înregistrează aci, în cifră medie, 70
cazuri de holera cu o mortalitate de aproape 60
la sută.

În cursul lunii Iulie s'au constatat 1940 ca-
zuri de holera, 569 decese.

Din Lemberg ce anunță că d-ului Merunovici,
directorul serviciului sanitar al Galiției, intervie-
vat, a declarat că cu toată extensiunea holerei în
Rusia, nu e primejdie iminentă ca epidemia să
treacă frontiera. Măsurile sînt de așa natură, că
primul caz ce s'ar ivi, ar fi imediat cunoscut,
iar bolnavul izolat în pavilioanele special ame-
najate.

Nu e adevărat că populațiunea rusească din
regiunea limitrofă ar trece în masă pe teritoriul
galițian; paza militară e întărită dealungul graniței,
așa că nimeni nu se poate eschiva dela contro-
lul sanitar.

În ce privește adevăratele proporțiuni ale epi-
demiei în Rusia e greu să se precizeze; în multe
ținuturi lipsesc date statistice, și aceasta din pri-
cină că multe familii tănuiesc cazurile de îm-
bolnăvire.

— Corespondența regelui Angliei. Un
ziar englez publică câteva date interesante refe-
ritoare la corespondența zilnică a regelui
Gheorghe, care regulat primește cam 600 de
scrisori și regina cam pe jumătate. Pentru a
ușura manauera lor, la oficiul poștal au fost an-
gajați oameni speciali pentru împărțirea și stam-
pilarea scrisorilor. Bineînțeles că în termen ge-
neral regele nu și poate trece corespondența a-
mănușit, ci scrisorile sînt extrase întru registru
pe care regele după ce-l consultă, dă ordin se-
cretarului său ce răspunsuri să dea.

— Memorile lui Claretie. Editorul Fas-
quale din Paris aranjază supt tipar o nouă carte
a academicianului Iules Claretie. În această carte
autorul și-a fixat memoriile de acum patruzeci
de ani pe când era încă cronicarul Teatrului na-
țional din Paris. În politică încă luase parte
activă pe vremea aceia și »mintirile de acum
au câteva șire amare referitor la pierderea Lot-
haringiei. Mulți însă primesc cartea *Quarante
ans après (1870—1910)* drept răsbunare contra
unor bărbați de stat și oamenii de teatru o în-
șiruire de patimi personale. Cartea e așteptată
cu mult interes de cercurile literare și politice,
dar îndeosebi de contrarii bătrînului academi-
cian și după apariția ei vom avea parte de un
nesfârșit șir de polemici.

— Convocare. Se aduce la cunoștință publică,
că adunarea generală a secției Becicherecul mare
a »Asociațiunii pentru literatura română și cul-
tura poporului român« se va ținea în 6/19 Au-
gust a. c. la orele 3 p. m., în comuna Toracul-
mic, cu următoarea ordine de zi:

1. Cuvînt de deschidere al directorului des-
părțămîntului. 2. Raportul comitetului cercual. 3.
Racoiștiiul cassierului pe anul 1909. 4. Crearea
bugetului pe anul 1910. 5. Disertații și eventuale
prelegeri publice. 6. Propuneri conform §-ului 42
al statutelor. 7. Încheierea adunării.

Invităm deci pe toți membrii »Asociațiunii« și
întreg poporul românesc la această adunare.

Pentru comitetul despărțămîntului. Toracul-mic
la 25 Iulie (7 Aug.) 1910. V. Petrovici, director,
Dr. Parv. Obădeanu, notar.

— Apariția d-nei Schönberger. Din Buda-
pesta se anunță că doamna Roza Wallenstein,
văd. baronului Schönberger, cea atât de mult
amintită în legătură cu scandaloasa cădere a mi-
nistrului de justiție Polonyi de pe vremuri, a apă-
rut iarăși la Băile Herculane. După cât scrie »A
nap« baronesa a petrecut aici dele 6—10 a lunii
c. în societatea contelui german Hohenau, unde
se anunțaseră ca soți. Când însă au observat că
sînt recunoscuți au dispărut amîndoi.

— Atentatul din Newyork. Din Newyork
se anunță că primarul Gaynor și-a recăștigat pe
deplin forțele. Medicul au constatat cu singuramîna
locul unde s'a oprit glonte și cred că vor
putea să-l îndepărteze fără multă greutate. O
știre de mai tîrziu anunță că starea primarului
s'a înrăit subit, căldurile s'au urcat și pulsul
a început să bată mai rar. Medicii din jurul lui
au hotărît să-i aplice inspirații artificiale de
oxigen.

— Un Roosevelt la țesghea. Teodor Roo-
sevelt iunior a ocupat un post de calfă într'un
magazin de covoare din New York. Bineînțeles,
s'a îngajat nu de bunăvoie căci e obicinuit să
facă pe omul de bani gata și în magazin trebuie
să muncească în rînd cu ceilalți, dar tatăl său
la silit să-și câștige singur pâinea și numai cu
condiția asta l'a dat voie se se căsătorească.
Tinerii Roosevelt locuiesc într'un otel din apro-
plerea magazinului într'un apartament elegant
căci din leafa lunară de 800 dolari Roosevelt
își poate împlini toate plăcerile.

— Pentru inundații din Gura-Răului au
mai contribuit: Din Săliște: Casa de păstrare
(reuniune) 100 cor., Comuna politică 100 cor.
Comuna bisericească 80 cor., Petru și Ioan
Comșa 50 cor., Dr. Dicolae Comșa, Ion Banciu
cite 20 cor., Nicolae Hențiu 12 cor., Dr. N. Pe-
tra 10 cor., D. Ioan Lupaș 6 cor. 40 f., Paras-
chiva Simian, Elisaveta Popa și Marie Simion
câte 3 cor., Victor Pop, A. Neamțiu și D. Cos-
tandă câte 2 cor., Stana Răcuciu, Stana Lupe
Comșa, Iordache Roșca, P. Moys, Profesor Vra-
bec câte 1 cor., dela mai mulți 11 cor. 60 f.

Di căpitan Ion Voic din Arad 20 cor.

Din Gurariului: Achim Loloiu 20 cor., Ion
Lazar 8 cor., Alex. Ghisoiu 1 cor., Alexa Boboia
(Reșcara), Cornel Pop (Părău) și Emil Cioran
(Sercari) câte 1 cor. Laolaltă 482 cor., cari aduși
la sua colectată de 711 cor. 50 fil., fac 1183 cor.
50 fileri.

x Avem lipsă de apă bună de băut care se
afină numai în fîntinile săpate regulat. Drept acea
atragem atenția on. cetitori asupra uzinei industriale
a lui Váradí Lajos din Hódmezővásárhely (ct.
Congrád) unde se găsesc, pentru prețuri convenabile,
cele mai practice și mai bune unelte și mașini pentru
săparea fîntinilor, pînă aici încă necunoscute, cari se
pot întrebuița și în rol nisipos, în lut și în pămînt
pietros.

Referindu-vă la acest prospecte și liste de prețuri se
trimite gratuit.

? : Dentist român în Arad. :
? VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Gimnaziul român din Brad.

Înștițare pentru anul școlar 1910—1911.

Anul școlar 1910|1911 se începe la 1 Sept. v.
1910.

Părinții, cari doresc a și da copiii la acest ins-
titut, sînt poștiți a se prezenta cu fii sau fiicele
lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale la 1—3

Septembrie v. 1910 spre înmatriculare. Școlarii, care se înmatriculează pentru prima dată la gimnaziu, ori școala primară, împreună cu acesta, vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă îl vor prezenta toții școlarii, care au absolvit clasa precedentă în institutul nostru. Examenul de corigență se vor ține la 16/29 August a. c. cu școlarii, care absolvă cl. IV gimnazială, pe cum și cu cei care vreau să continue altundeva; ceilalți vor fi examinați la 31 August v. a. c. Ceice se vor prezenta mai târziu, vor trebui să dovedească cauza întârzierii.

În clasa I primă gimnazială se primesc numai școlarii care au împlinit anul al nouălea, dar n-au trecut peste al doisprezecelea; asupra primirii celor trecuți peste doisprezece ani hotărăște conferința profesorală și numai în 4 Septembrie primește atari școlari, dacă nu s'a ajuns numărul prescris pentru o clasă.

Școlarii din clasa populară se vor primi în școala primară, ori în cl. I. gimn.

În școala primară didactul e 6 coroane pe an și 2 cor. taxă de înscriere.

În clasele gimnaziale școlarii români gr. or. și gr. cat. din protopresbiteratele Zarandului și Hălmeagului solvesc didactul de 16 cor. pe an, iar cei de alte confesiuni și de alte naționalități și din alte locuri, câte 24 cor. pe an.

Fiecare școlar solvește pentru bibliotecă câte 2 cor. la an, lavă de înscriere 6 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru fondul școlarii morboși câte 1 cor., pentru excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu conduită bună, se scutesc de didactul, sau se împărtășesc de ajutoare și beneficii din fondul »Masa studenților«, sau din alte mijloace, din care dispune Institutul.

Didactul se solvește de odată la înscriere sau în două rate, și anume întâia rată la înscriere și a doua în Februarie necondiționat.

Toate celelalte taxe în suma de 14 coroane, se solvesc de odată la înscriere.

Fără știrea și învoirea direcțiunii gimnaziale, școlarii nu pot ocupa quartire.

Fiecare școlar trebuie să aibă cărțile de școală, admise la acest institut. Cărțile rupte și murdare, se vor lua dela școlari și se vor nimici.

Dela fiecare școlar se cere, să aibă îmbrăcămintele corespunzătoare și baine de pat.

În 6 Septembrie v. 1910 se va face invocarea Duhului Sfânt și cetirea legilor școlare.
Brad, 27 Iunie 1910.

Direcțiunea gimnazială:

Stefan Albu,
director provizor.

ECONOMIE.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 August 1910.

Prețul cerealelor după 100 (kigr. a fost următorul:

Crtu non		
De Tisa	— — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albei	— — — — —	20 » 70
De Pesta	— — — — —	20 » 50
Băntâncesc	— — — — —	20 » 40
De Bacsa	— — — — —	20 » 70
Secară de calitate I.	— — — — —	14 » —
Orzul de nutreț, calitate I.	— — — — —	12 » 75
Ovina de calitate I.	— — — — —	14 » 95
Gacuruz	— — — — —	11 » —

BIBLIOGRAFII.

La librăria »Tribuna« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericești 3.—
Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniu-

nea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică supt împăratul Leopold I 250

Andrei Ghidlu și Iosif Bălan.

Monografia orașului Caransebeș 3—

Avram Corcea, Balade populare 160

Ziaristica bisericească la români, studiu istoric de Onisifor Ghibu 2—

Limba nouilor; cărți bisericești de Onisifor Ghibu 1—

Clocărlan, Inimă de mamă. 2—

Speranță, Călătoriile lui Enache Colocoș. 2—

Em. Grigoroș, Schitul Cerebului, povestire din trecutul Moldovei 1—

Bacaloglu, Teatru. 1—

Dulfu, Isprăvile lui Păcălă 175

Lovinescu, Pași pe nisip, vol. I 2—

» » » » » II 2—

» » » » » III 2—

» » » » » IV 2—

» » » » » V 2—

» » » » » VI 2—

» » » » » VII 2—

» » » » » VIII 2—

» » » » » IX 2—

» » » » » X 2—

» » » » » XI 2—

» » » » » XII 2—

» » » » » XIII 2—

» » » » » XIV 2—

» » » » » XV 2—

» » » » » XVI 2—

» » » » » XVII 2—

» » » » » XVIII 2—

» » » » » XIX 2—

» » » » » XX 2—

» » » » » XXI 2—

» » » » » XXII 2—

» » » » » XXIII 2—

» » » » » XXIV 2—

» » » » » XXV 2—

» » » » » XXVI 2—

» » » » » XXVII 2—

» » » » » XXVIII 2—

» » » » » XXIX 2—

» » » » » XXX 2—

» » » » » XXXI 2—

» » » » » XXXII 2—

» » » » » XXXIII 2—

» » » » » XXXIV 2—

» » » » » XXXV 2—

» » » » » XXXVI 2—

» » » » » XXXVII 2—

» » » » » XXXVIII 2—

» » » » » XXXIX 2—

» » » » » XL 2—

» » » » » XLI 2—

» » » » » XLII 2—

» » » » » XLIII 2—

» » » » » XLIV 2—

» » » » » XLV 2—

» » » » » XLVI 2—

» » » » » XLVII 2—

» » » » » XLVIII 2—

» » » » » XLIX 2—

» » » » » L 2—

» » » » » LI 2—

» » » » » LII 2—

» » » » » LIII 2—

» » » » » LIV 2—

» » » » » LV 2—

» » » » » LVI 2—

» » » » » LVII 2—

» » » » » LVIII 2—

» » » » » LIX 2—

» » » » » LX 2—

» » » » » LXI 2—

» » » » » LXII 2—

» » » » » LXIII 2—

» » » » » LXIV 2—

» » » » » LXV 2—

Trebuie să terminăm odată definitiv cu ficțiunea »scopurilor naționale și filantropice« urmărindu-ne de multe petreceri, concerte și serbări ce se organizează supt această firmă. Să analizăm cazul Dv.

Venitul petrecerii a fost cu toate intratele 243 cor. 12 f. Chel uielele au fost de 154 cor. 77 f., venitul curat deci e 88 cor. 35 fil. (la cari sânt a se mai adăuga 50 cor. trimise de oameni cari n'au luat parte la petrecere).

Ei bine, pentru a aduna 88 cor. 85 fil. ați cheltuit 154 cor. 77, adică dublu! Te invităm, domnule avocat, să revizuești dta so: oțile petrecerii și te vei convinge că *dacă nu s'ar fi organizat petrecerea, ci supratele (suprasolviile Dv.) s'ar fi dat direct spre scopul filantropic pe care l'ați vestit, frații noștri nenorociți s'ar fi ales cu o sumă mai mare decât așa.* Unde e dară scopul național în numele căruia ne adresezi cuvintele pline de banuală?

Să continuăm analiza Pentru a aduna 88 cor. ați cheltuit pe de două ori atâta. Te rugăm, domnule avocat, să ne răspunzi câte dintre aceste 154 cor. au intrat în buzunare *românești*? Am putea paria că nici o singură coroană... just oare așa? Contribuiți la îmbogățirea străinilor și refuzați câteva coroane (cel mult 2—4, cât ne costă și pe noi zățul tipografic unui ziar românesc care a adus și aduce jertfe nespuse de mari!

»Dările de seamă« au întotdeauna caracter negustoresc; sânt un fel de bilanț ce se publică în interesul celor cari au administrat vre o afacere. Nu interesează pe nimeni cine și cât a contribuit la petrecerea dela Dv. Este însă în interesul Dv. *particular*, al celor cari ați organizat petrecerea, să dați seamă că ați chivernisit averea în mod cinstit. Și cum puteți cere să publicați pe cheluiuia noastră, o dare de seamă lungă, pe care n'o celește poate nimeni?

Fixăm un lucru: toate mulțămitele publice gratuite se publică în paguba cetitorilor, fiindcă ocupă locul unui material de interes pe care-l ar fi citit.

De aceea cerem pentru publicarea unor astfel de lucruri o taxă nelinseamnă, pentru a le putea publica în locul rezervat pentru reclame și a nu scurta întru nimic cititorii. Iar publicarea acestora ne impune și nouă cheltuieli speciale.

Cași în trecut, ziarul nostru și în viitor va apăra adevăratele interese naționale chiar cu prețul celor mai mari jertfe și nu cere dela cititorii săi decât bunăvoință prietenească.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Se caută

un candidat de avocat

cu oareși care praxă
pentru cancelaria avocatului

Dr. Iustin Petrușiu,
Chișineu—Kisjenó.

Poșta Redacției.

Dr. G. Pătăceanu (Turda). Ne surprinde totu puțin cuvințos al scrisorii d tale. Măcar dela un avocat român eram în drept să așteptăm mai multă urbanitate în formă și mai multă judecată în fond. D-voastră ați organizat o petrecere în beneficiul inundațiilor din Banat și ne trimiteți pe urmă o dare de seamă lungă despre veniturile și eştele petrecerii. Noi, conform unei hotărâri principiare vechi, refuzăm publicarea gratuită a oricăror »mulțămite publice« cari nu sânt de interes public. Refuzăm publicarea oricăror »dări de seamă«, cari toate au caracter negustoresc și nu-i interesează decât pe cei interesați în mod direct.

D-ta regreti că »am luat acest obicei și dovedesc« și ne ameninți că »dacă numai atâta interes avem față de scopurile naționale, — d-v. încă veți trage consecințele și veți aduce la cunoștința lumii rivna și finuta noastră națională«.

Să ne dai voie, domnule avocat, să răspingem orice lecție în materie de naționalism și să protestăm în potriua bănuelilor gratuite ce le ridică împotriva ziarului nostru.

Credit pe ipotecă, pe cambla
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Licitatiune minuendă.

școlastic din Ozora (cott. Toron- prin aceasta escrie concurs de lici- minuendă pentru facerea de nou a buc. bănci școlare și 4 table negre

esclamării stipulată e de 1600 C. tiunea se va ținea în sala cea mare comunale în 23 August st. n. 1910 ore a. m.

șile și specificațiunile se pot vedea la președintele scaunului școlastic.

ctanții au a depune înainte de lici- vadiul de 10% în bani gata.

in-Ozora, la 12 August 1910.

șcaunul școlastic:

Onoriu Conopan,

v.-președintele scaunului școlastic.

Deschidere de ospătărie.

Am onoare a aduce la cunoștința publică că am deschis în Arad, Weitzer János No. 7 (în casa Uni-

ospătărie

se află orice fel de beuturi spir- tase, bere de Kőbány, vinuri de etc. Cuiă excelentă. Mânări calde etc. Primesc și abonări lunar. Ru- gând binevoitorul sprijin al on. public meez. Cu deosebită stimă:

Petru Oprean,
ospătar.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpu- nuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

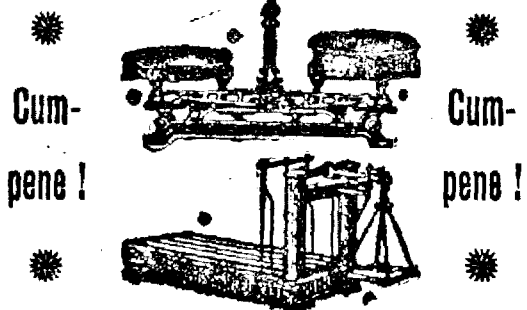
de stearină și ceară pentru biserică; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,

Arad, Str. Forray p. Nadasdy.

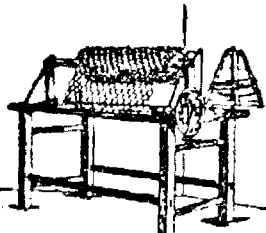
In atențiunea proprietarilor de cumpene!

Am onoare a face cunoscut on. public că am depts cu succes bun repararea și pregătirea cumpenelor la școala industria și de metalurie din Arad și astfel ca reparator calificat pentru re- pararea cumpenelor primesc repararea a tot-felul de cumpene ș. a. cumpene cu brațe egale, în forma

de pară, - zecimale, - centimale și pentru trăsuri, precum și semnarea punctuală a podurilor de 20, 10, 5, 2, 1 — și 1/2 kg. și legalizare alor. — Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu d. stimă: **LUDOVIC SIRBU** lăcătar și mă- jer diplomat, D E V A, Laktanya-u: nr. 6.

ACTII dela institutele »Steaua«, și »Sentinela« se află de vânzare. — Adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

Gele mai ex- celente instru- mente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază **VÁRADY LAJOS** fabrică de instrumente H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca. Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele. — Primlucrător mijlocesc. — Recomand și mașini pen- tru împletitul de sirmă. Catalog de prețuri trimit gratis și franco. Premiat la 6 expoziții.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

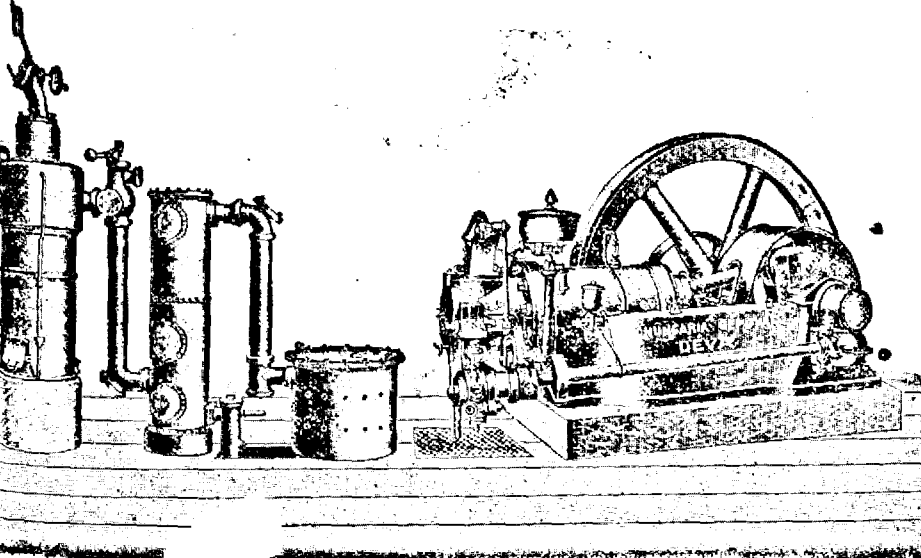
Incetează în decurs de o oră dacă folosiți: **„SUDORAN”-ul**

a lui MOLNÁR. Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenti- cate de notarul public. Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dia, vă mărtu isesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă Cont. S. P. On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt« Szombathely. Nu pot întrelăsa că să nu vă fie cu- noscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« con- tra asudării picioarelor și subțioarelor are efect sur- prizător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R. St. Die! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânelor și subsuorilor am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându i despre rezultat, l-au lădat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy. St. Die apotecar Molnár! Răspunzând la cartea d-ta'e, am cea mai mare recunoștință pentru »SU- DORANUL« d-tale Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudoarea picioarelor și după două masage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă O. K. ospătar S. St. Die apotecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, con-ra asudării de picioare, mâni și sub- suori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de nep- etuit Cu stimă F. E. coafăr, F. Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de pi- cioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot reco nanda nu numai celor din pa- trie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« în- trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A. Se poate comanda la pregăitorul: **Molnár János, apotecar în Szombathely.** Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl. dacă se trimite suma înainte, porto-franco. Numai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească.

Să ne ferim de molii!

In institutul de asigurare contra molilor din Oradea-mare a lui **Dozsa János** blănar Nagyvárad, Passage Sass — în fața teatrului »Urania«. — Se îngrijesc pe lângă prețuri con- venabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie, covoare, boale și manșeane. Magazin asigurat contra foculul.

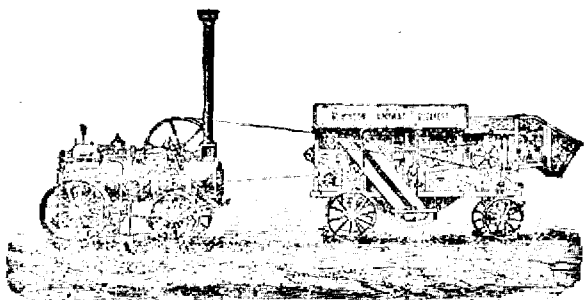
Áró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA“ societate comandită Déva.

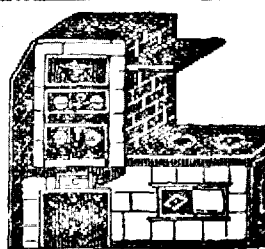
Pregătește și ține în depozit: **Tot-felul de mașini economice.** Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trie- rat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500. Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrac. Apaducte și fântâni. Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pen- tru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghița, lăptării și fabricare de cașuri și repararea canelor. Stațiuni de automobile.

Anunțăm on. clien-
telă că avem încă **2 mașini de treierat**
cu putere de 8 cai și **2 mașini cu putere de 4 cai,**

pentru încălzit
cu pae, lemne,
sau cărbuni, pe
cari le putem
imediat pune
la dispoziția
celor cari au
lipsă de ele.
Garanție.

Condițiuni avan-
tagioase de plată. **Frații Burza,** Arad, Boros
Béni-tér 1. :

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grilaje,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.
aranjament pentru - rle de metel aranja-
măcelării și căsăpii, mente pentru biseric
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.
Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7-9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și
reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș
de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de brânză aceasta precum și repararea și vop-
sirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor
In provincă merg pe speșele mele proprii.

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a
orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco catolic, biserica «Frați-
lor noui» din Olaszi, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, loco mobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat gheață. Mon:ări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articlii tehnici. Filtre magnetice. Unsoari. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Materi
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

— Atelierul de fotografiat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
— (Lângă farmacia lui Hintz) —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fo-
tografii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități pe pânze ori mătase cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás
király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

≡ Au sosit toate noutățile de primăvară: ≡

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI
pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiti a privi

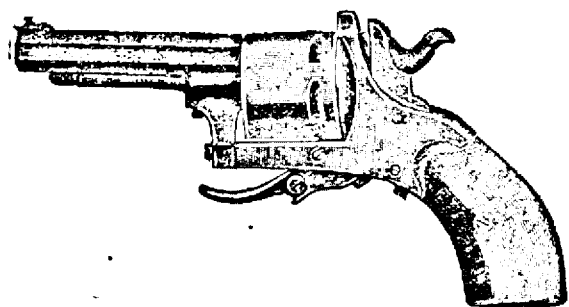
vitrinele mele.

Frații Burza

Nr. telefonului 604.

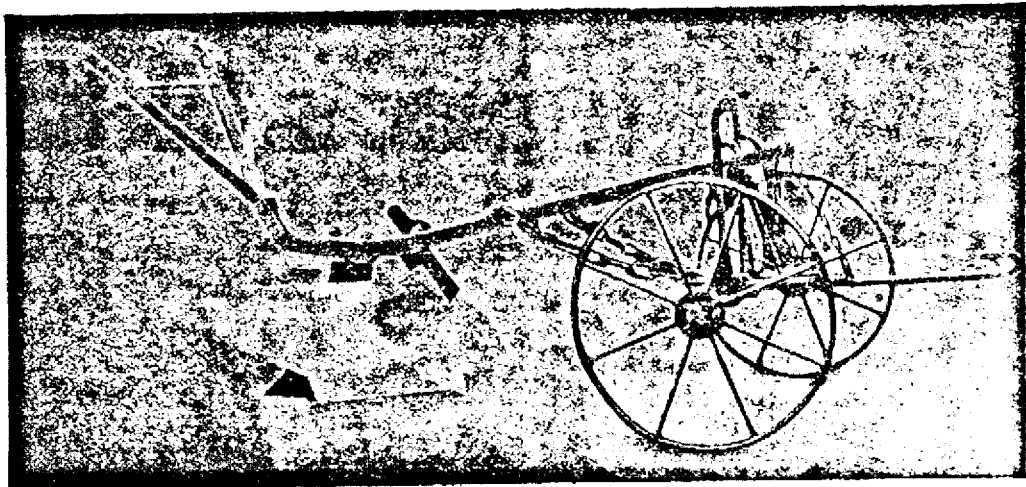
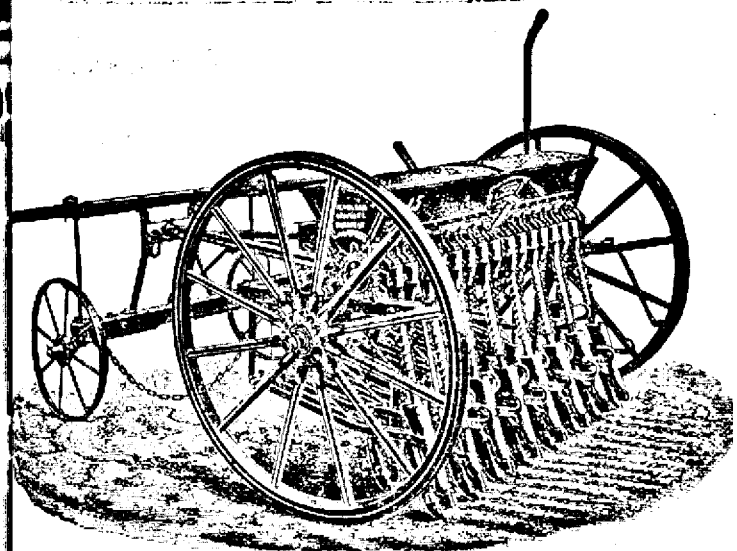
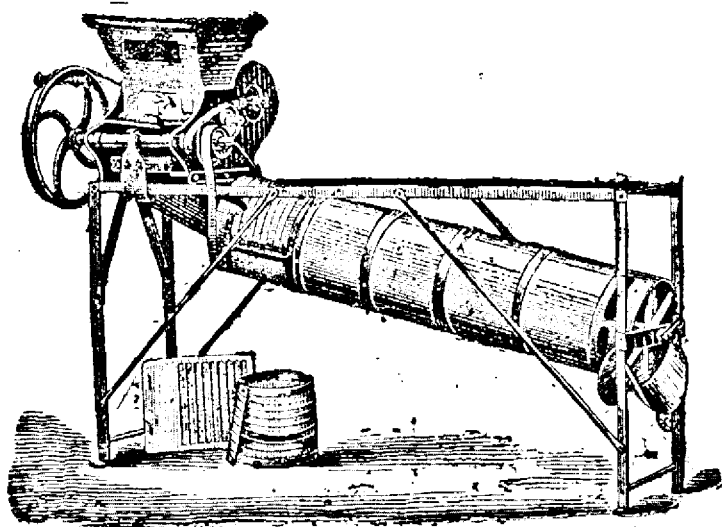
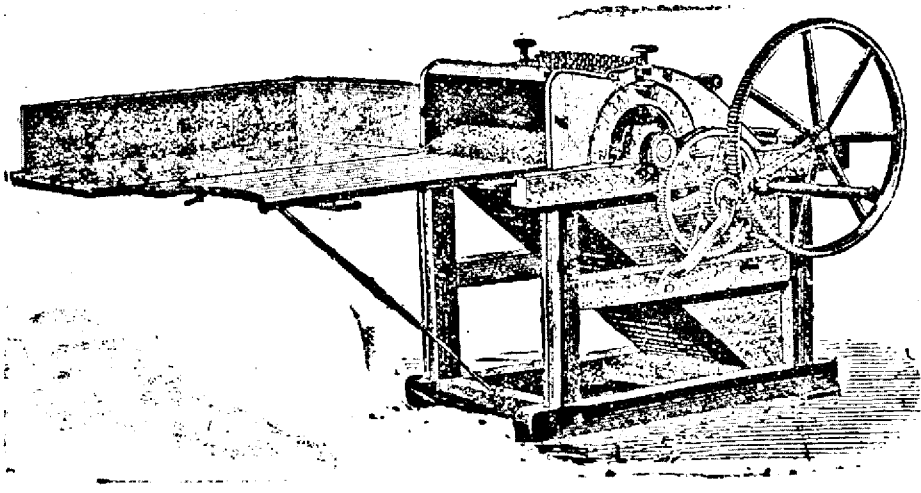
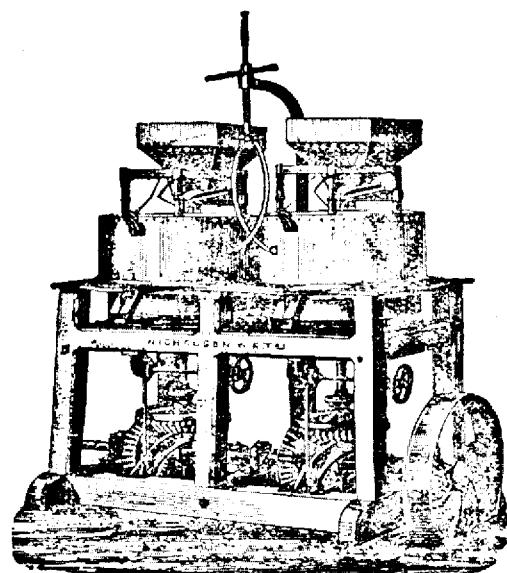
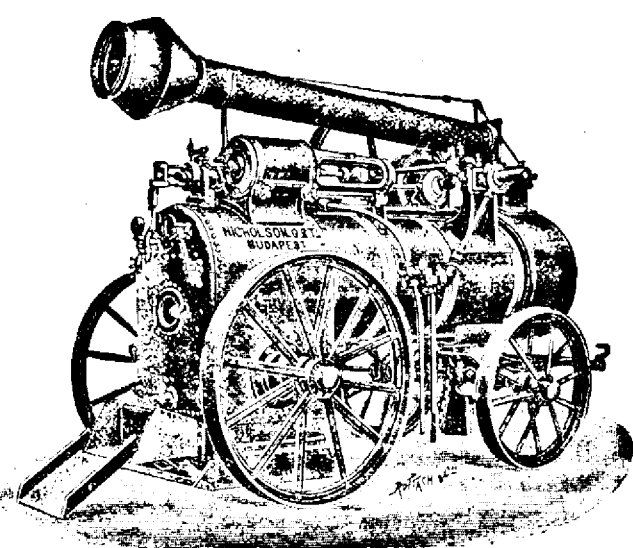
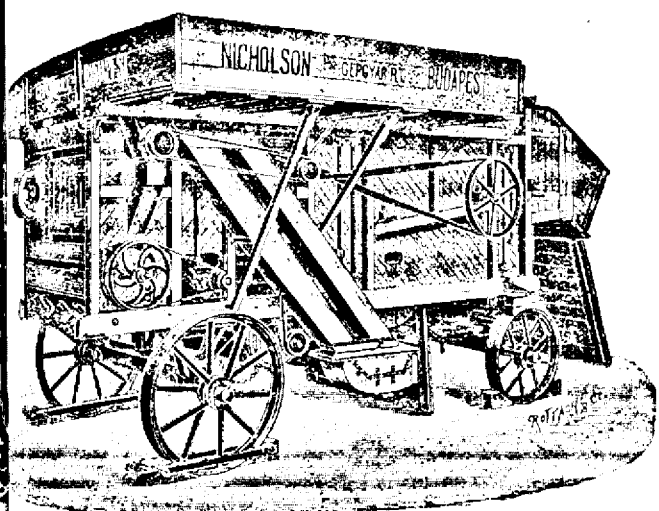
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Rad, Boros Béni-tér 1.

recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme**
tot-felul de mașini agricole cu prețurile cele mai mo-
 derate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Adresa generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treierat și orice mașini agronomice.

garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru pri-
 rea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și mălestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală:

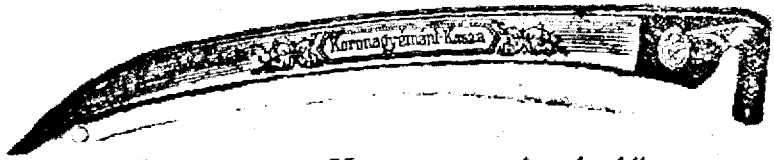
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

hățită odată se poate cosi ziua întreagă și deapene e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trălnicia fiecărei buci garantăm

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.
Prețul: 1 buc. 1.80 1.40 2 — 2.20 2.40 2.60 cor. una se dă rabat. —
Comanda se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt”

Intemeiată la 1880.

Intemeiată la 1880.

Prima fabrică de ciment, gips și teracotă din Seghedin—Szeged a lui

Landesberg Mór

= Anteprișă de asfaltare. =

Primește orice lucrări din acest ram, ca: terase, canalizări, instalări de burlane din ciment usucarea pereților umezi, pavare fabricelor ș. a.

Plăci de marmoră și ciment

de diferite forme și culori în fabricație proprie.

Atelier de gravură lucrări de sculptură în ciment piatră artificială și teracotă.

Scări din marmoră artificială.

Bănci, Pedestale și Balustrade lustruite.

Mare asortiment de cuptoare din țiglă.

Material de edificat Singur reprezentant al cimentului de Beocini, Românesc și Portland. Var în bucăți sau stins se trimite cu vagonul la orice gară.

Material pentru asfalt. Plăci de acoperit din asfalt.

Impletituri din trestie. Plăci de cătran.

Praf de piatră pentru frontispicii.

Material și țigle rezistente focului.

Păreți Rabitz. Țevi din beton cu brlu.

Țevi din conforment de piatră. Plăci de faianță.

MOBILE BUNA

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.